

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

V Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemaj:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izjava vsak dan zvečer izvajati modelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
pol leta	14—
četrt leta	7-00
na mesec	2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

Dunajska vojska.

Občinske volitve na Dunaju niso samo lokalna zadeva, nego morajo zanimati celo državo, kajti dunajske razmere so vedno v veliki, časih celo v odločilni meri vplivale na splošno notranjo politiko. Dunaj je pač središče državne uprave, sedež dvora in največjih finančnih moči in zato vpliva Dunaj na politiko v vse drugačni meri, kakor marsikaka tudi večja kronovina.

Zdaj se bližajo na Dunaju občinske volitve. Sicer bodo samo dopolnilne volitve, toda oddati je pri teh volitvah toliko mandatov, da se odloči v tej volilni vojski usoda dunajske krščanske - socialne stranke. Pri zadnjih državnoborskih volitvah na Dunaju so bili krščanski socialci strahovito poraženi in zastopajo danes Dunaj socialni demokrati in liberalni, oziroma nacionalni poslanci v državnem zboru. Nekdaj tako ošabni krščanski socialci, ki so hoteli veljati za državno stranko, so bili pri zadnjih volitvah tako poraženi, da so postali navadna kmečka. Dunajsko občino pa imajo še v rokah. Dunajski občinski svet ima preogromno krščansko - socialno večino — pri bližajočih se volitvah se sicer ne odloči, če ostane večina še krščansko - socialna, a odloči se, če ostane večina še tako močna, kakor je sedaj, ali če naraste manjšina tako, da bo mogla narediti konec sedanjemu režimu.

Krščanski socialci napenajo vse sile, da bi se vzdržali na krmilu, kajti zavedajo se, da so kot politična stranka izgubljeni, če preide dunajska občina v druge roke. Vojskujejo se z besnostjo človeka, ki se zaveda, da se bori za življenje in za smrt.

Vse okolščine kažejo, da bodo bližnje občinske volitve prinesle krščanskim socialcem tisto usodo, ki so jo v polni meri zaslužili, namreč zopeten poraz morda celo na celi črti. Vse se je združilo proti njim. O nekem svetopisemskem junaku je zapisano: »Njegova roka je bila proti vsem in vse roke so bile proti njemu.« Tudi na Dunaju so vse pesti dvignjene proti krščanskim - socialcem.

Zaslužili so si to s svojim političnim divjanjem, s svojim terorizmom in s svojo korupcijo. Tako gni-

le stranke, kakor je dunajska stranka brezstidnih profitolovcev, je le težko kje dobiti zunaj Avstrije. Dunajski krščanski - socializem je podoben taboru apašev — vsak pleni in lovi dobičke in provizije, vsakemu je lastni žep prva skrb, občni blagor pa zadnja briga. Ogrnili so si plašč krščanstva, da bi laglje in izdatneje častili boga Pobasaj.

To brezobrazno tiranstvo in ta brezmejna korupcija sta vzrok, da so se dvignile vse pesti proti krščanskim socialcem in da so se združile proti njim najrazličnejše stranke z upanjem na zmago. Nasprotno pa je videti, da obupavajo nad krščansko - socialno stranko tudi tisti krogi, ki so doslej z njo hodili roko v roki in ji gladili pota. Konservativci se odklanjajo od krščanskih - socialcev, glasilo dunajskega nadškofa pa jih bridko graja. Čet: Razmere v stranki se niso zboljšale, v njej se ni izvršil duševni in fizični preporod, ki je postal potreben po porazu pri državnoborskih volitvah, iz stranke niso bili odstranjeni gnili elementi in vodilna mesta pa stopajo bojišne hijene...

Vsa država gleda z napeto pozornostjo na Dunaj, ki je pred zunanjim svetom reprezentant monarhijske. Kajti obč. volitve meseca aprila in maja 1912 znajo postati dalekosežnega pomena. Če bo namreč na Dunaju krščanski socializem poražen, bo črni kači strta glava in to se bo čutilo tudi v provinci, saj se je naš sedanji slovenski klerikalizem porodil iz dunajskega krščanskega socialstva; zrasel je z njim, z njegovo pomočjo in pod njegovim okriljem in tudi padel bo z njim!

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 10. aprila 1912.

Ob navzočnosti 38 občinskih svetnikov je otvoril snoči ob 6. župan dr. Ivan Tavčar nadaljevanje seje občinskega sveta z dne 2. aprila ter konstatiral sklepčnost. Opravičila sta svojo odsotnost svetnika dr. Zajec in Kristan.

Overovateljica zapisnika ostaneta ista, kakor v seji dne 2. aprila in sicer svetnika gg. Franchetti in Kos.

Županstvu je došel od domačega pešpolka št. 17 dopis, s katerim predlaga častniški zbor tega t. spol-

ka pokloniti mestu en izvod zgočevine tega polka. Knjižica je občinskim svetovalcem na vpogled v mestnem arhivu, glede ostalega dopisa pa si pridruže župan pravico staviti v prihodnji seji primerne tozadevne predloge.

Volitev zastopnika in namestnika v kuratorij zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem.

Na tozadeven predlog župana, ki je bil soglasno sprejet od občinskega sveta je bil izvoljen (skrutinir) svetnik Mally in Ložar) za zastopnika mestne občine v kuratorij zavoda za pospeševanje obrti svetnik Franchetti, za njegovega namestnika pa svetnik Černe. Izmed 38 oddanih glasovnic je bilo 18 praznih.

Samostalni predlogi.

Župan naznani nato, da mu je došel iz srede občinskih svetovalcev predlog, da bi kazalo samostalne predloge odkazati brez utemeljevanja odsekem in da predlagatelji v odsekah utemeljujejo te svoje predloge. (Prihajanje.)

Nato odkaže župan samostalna predloga občinskega svetnika

Antona Likozarja

a) glede naprave kanalizacije na Privozu in v Hrenovi ulici ter

b) glede razpisa del za zgradbo mostu na Prulah stavbnemu odseku.

c) Samostalni predlog istega svetnika glede napeljevanja vodovoda in razsvetljave Orlove ulice odkaže župan direktoriju mestne elektrarne.

d) Predlog glede nasipanja Orlove ulice se odkaže stavbnemu odseku.

e) Predlog istega svetnika glede naprave javnega pisarnja ob Gruberjevem mostu izroči župan stavbnemu odseku ter pripomni, da je v to svrhu že naloženih 1500 K, da pa je treba dobiti še primeren prostor.

f) Glede parcelacije travnika pod Rakovnikom želi predlagatelj občinski svetnik Likozar, da naj se reši ta predlog obenem s prošnjo Frana Kandareta za razdelitev njegove parcele št. 185/2. kat. občine Karlovsko predmestje na stavbišča.

Predlog odkaže župan stavbnemu odseku.

Istotako pride pred stavbni odsek predlog istega predlagatelja glede poprave trotoarjev na levi strani Florijanske ulice.

g) Predlog svetnika Likozarja glede naprave za napeljevanje vodovoda na Barje se odkaže vodovodnemu direktoriju.

Občinski svetnik

Matiija Röthl

želi svoje predloge, ki se tičejo vsi stanovanjskega vprašanja utemeljevati v javni seji, ker je v največjem interesu javnosti, da se javnost poduči o zadevah, o katerih bodo sklepal odseki in ker poudarja javno diskuriranje teh vprašanj odsekom marsikako dobro inicijativno.

Stanovanjski predlogi.

Stanovanjsko vprašanje trka tem močnejše na vrata vseh upravnih korporacij, čim bolj se povzdiguje kulturno stanje človeštva na eni strani in rastejo s tem njegove zahteve, a čim težje je na drugi strani realizirati v praktičnem smislu te zahteve v očigled vsesplošno rasioče draginje.

Pri nas v Avstriji se je začelo zanimanje za rešitev stanovanjskega vprašanja z ustanovitvijo »Centrale za stanovanjsko reformo v Avstriji« z dne 24. februarja 1907 na Dunaju in pa z ustanovitvijo c. kr. ministrstva za javna dela leta 1908. Delokrogu tega novega ministrstva se je odkazala tudi stanovanjska preskrba s tem, da se je v to delo posredni departement. Češko kraljestvo ima v »Češki deželni zvezi za stanovanjsko reformo v kraljevini Češki« svojo lastno stanovanjsko organizacijo.

Poseben pomen pa ima z ozirom na razvoj tega vprašanja IX. mednarodni stanovanjski kongres na Dunaju, ki se je vršil v dneh od 30. maja do 3. junija 1910.

Ta kongres je uveljavil nova načela, ki tvorijo podlago hiženično-tehnične in umno gospodarstvene rešitve stanovanjskega vprašanja, posebno z ozirom na zidavo malo-stanovanjskih hiš, tedaj podlago važnemu socialnemu vprašanju sedanjosti, zlasti pa vprašanju

kako preskrbeti zdravih in cenih stanovanj, posebno srednjemu stanu in delavstvu.

Kot delegat mestne občine ljubljanske na tem kongresu smatram za svojo moralno dolžnost, da stavim ob tej priliki kot rezultat stvarnega razmotrivanja stanovanjskega vprašanja one predloge, ki tvorijo v svo-

ji skupnosti podlago nadaljnjemu razvoju tega vprašanja.

Cas je, da tudi v tej zbornici pričnemo proučavati to reformo in iščemo pota, po katerih pridemo do pozitivnega zaključka. Ni treba, da se oklenemo vzgledov drugih dežel, kjer je stanovanjsko vprašanje dospelo že do lepe rešitve, kakor na Angleškem, v Nemčiji, v Švici, ni treba se ozirati na Francosko, ko so v pariški občini baš v zadnjem času sklenili najeti 200 milijonov frankov posojila za nabavo majih stanovanj. Pogledimo le v svojo ožjo domovino, tako mestno občino Brno, kjer so že pred leti sestavili program za stanovanjsko reformo, pogledimo Linc, Kladno, Usti, občine, ki so v novjšem času sklenile programatične sklepe glede komunalne stanovanjske politike.

Iz skupine predlogov povzamem najprvo ono vprašanje, ki bo tvorilo v naši občini pred vsem prvo delo. To je

preuredba stavbnega reda

deželnega stolnega mesta Ljubljane iz leta 1896 v splošnem in pa s posebnim ozirom na zgradbo eno in dvodružinskih ter delavskih hiš.

Gospod župan je že v svojem programatičnem govoru naglašal potrebo preuredbe stavbnega reda. Z ozirom na to, da se zadeva po možnosti pospeši in pride čim prej do praktičnega zaključka, pa se čutim poklicanega, da stavim danes v javni seji tozadevne predloge.

Splošno je upravičeno naziranje, da je naš stavbni red predrag. Vzrok temu je pač dejstvo, da izhaja iz onega časa, ko so stavili na solidnost in ognjevarnost stavbe kar največje zahteve, med tem ko so stopile higijske in socialnopolitične naloge dokaj v ozadje. Vsemu temu bo treba pri reviziji stavbnega reda v obče v toliko ugoditi, kolikor dopušča to tehnična izpeljava, oziroma solidnost dotičnih stavb.

Ker je naš stavbni red za splošnost sestavljen in datira iz časa, ko so ljudje še podcenjevali pomembnost posebno eno in dvodružinskih hiš, veljajo za to ravno ista določila, kakor za velike stavbe z mnogimi stanovanji, tedaj za najbolj neprimerno stanovanjsko obliko. Vsled tega pa trpi pod težo teh določil vsaka tudi najmanjša družinska stavba.

Tu se lahko potegne meja z umno delitvijo stavbno - tehničnih

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prev. Oton Zupančič.

Prvi del.

(Dolge.)

»In vidiš, dragi moj, da pride človek v Afriko, mora prenašati štideset ur drugo vrsto neodoljivega bljuvala, po navodilu transatlantske družbe.«

Mencala si je roke, vsa srečna, da ji je prišla ta misel na um.

Vstala je in jela korakati po sobi, ko si je bila prižgala novo cigareto, ter je narekovala, puhaje dim v tenkih mrkih, ki so ji prihajali najprej čisto naravnost iz majhne, okrogle odprtine sredi stisnjenih ustnic, se potem širili in porazhlapevali, puščeje tu pa tam v zraku sive črte, nekako prozorno meglo, tančico, pajčevini podobno. Kdaj pa kdaj je zamahnila z odprto roko in izbrislala te rahle, a vendar precej vztrajne sledove; včasih jih je tudi naglo presekala s kazalcem, potem pa opazovala z resno pozornostjo, kako sta se polagoma porazgubljala oba dela komaj vidnih oblakov.

In Duroy je bil vzdignil oči in je zasledoval vse te zamahe, vse te kretnje, vse preglebe njenega telesa in obraza, s katerimi je spremljala to nedoločno igro, ki ji pač ni segla do zavesti.

Sedaj si je izmišljala dogodke na poti, slikala je sopotnike, ki jih je sama ustvarila, in očrtala nakratko ljubezenski doživljaj z ženo infantijskega stotnika, ki je potovala za svojim možem.

Potem, ko je bila sedla, je izpraševala Duroya o topografiji Algirije, ki ji je bila docela neznana. V desetih minutah je vedela o nji toliko, kakor on, in je napravila kratko poglavje o politični in kolonialni geografiji, da bi pojasnila čitatelju položaj in mu olajšala umevanje resnih prашanj, ki se bodo sprožila v naslednjih člankih.

V nadaljem pripovedovanje je vplela izlet v oransko provincijo, fantastičen izlet, kjer je govorila zlasti o ženskah, o Mavrinjah, Židovkah, Španjolkah.

»Samo to zanima čitatelja,« je dejala.

Končala je s kratkim bivanjem v Saïdi, ob vznožju visokih planot, priteknila lično ljubezensko dogodbico med podčastnikom Georgesom Duroyem in španjolsko delavko, vslužbeno v alfa - manufakturi tina - el - Hadjarski. Pripovedovala je o sestanku v skalnatih, golih gorah, ponči, ko tulijo, zavijajo in lajajo

med pečinami šakali, hijene in arabski psi.

In z veseljem glasom je vzkliknila: »Dalje prihodnjič!« — Potem pa, vstajaje: »Tako-le se pišejo članki, dragi gospod. Sedaj pa se še podpisite, prosim.«

Obotavljal se je.

»Podpisite vendar!«

Tedaj se je nasmejal in je zapisal spodaj na polo:

»Georges Duroy.«

Ona je še vedno kadila in je korakala po sobi; on jo je ves čas gledal, a ni našel besede, da bi jo zahvalil, srečen je bil, da je blizu nje, prešinjala ga je hvaležnost in čutna blaženost radi te intimnosti, nastajajoče med njima. Zdelo se mu je, da je vse, kar jo obkroža, del nje same, prav vse, celo stene, s knjigami opazene. V stolah, pohištvi, v zraku, koder je plaval tabakov duh, je bilo nekaj posebnega, dobrega, sladkega, mikavnega, ki je izhajalo od nje.

Kar ga nenadoma praša:

»Kaj mislite o moji prijateljici gospe de Marelle?«

Presenetilo ga je: »Hm... meni se zdi... meni se zdi zelo zapeljiva.«

»Kaj ne da?«

»Da, gotovo.«

Hotel je pristaviti: »Ampak ne tako, kakor vi.« A ni si upal.

Ona je povzela: »In šele, ko bi vedeli, kako je šegava, originalna, bistroumna! To vam je ciganka, bogami, prava pravcata ciganka. Zato

je njen mož nič kaj posebno ne mara. On vidi samo napake, njenih vrtil pa niti malo ne ceni.«

Duroy se je začudil, ko je slišal, da je gospa de Marelle omožena. In vendar je bilo to čisto naravno.

Prašal je: »Tako... omožena je? Kaj pa je njen mož?«

Gospa Forestier je dvignila čisto nalahno rame in obraz, z enim samim pregibom, polnim nerazumljive pomembnosti.

»O, nadzornik je pri severni prog. Po osem dni na mesec živi v Parizu. Tiste dneve imenuje njegova žena »službeno dolžnost,« ali »tlak«, pa tudi »sveti teden«. Da jo le поблиže spoznate, pa boste videli, kako je fina in ljubezniva. Obiščite jo no te dni!«

Duroy ni mislil več na odhod: zdelo se mu je, kakor da mu je tukaj vedno ostati, kakor da je doma.

Ali vrata so se brez šuma odprla, in v sobo je stopil velik gospod, ki ga niso bili niti javili.

Obstal je, ko je zagledal moškega. Gospe Forestier se je poznalo, da je za hip v zadregi, nato pa je spregovorila s svojim naravnim glasom, čeprav ji je zaplalo nekoliko lahne rdečice od ramen v obraz:

»Kar naprej, prijatelj. Dajte, da vam predstavim dobrega Charlesovega tovariša, gospoda Georgesa Duroya, bodočega žurnalista.«

Potem pa je dejala v čisto drugačnem tonu: »Naš najboljši in najintimnejši prijatelj, grof de Vaudrec.«

Moža sta se pozdravila ter si zraven pogledala globoko v oči, in Duroy se je hitro odpravil.

Ni ga pridrževala. Zajeceljal je nekaj v zahvalo, stisnil mladi ženi roko, ki mu jo je podala, se poklonil še enkrat novemu prišlecu, ki se je držal — človek odličnega sveta — hladno in resno in je odšel iz sobe popolnoma zmešan, kakor da jo je pravkar strašno zavozil.

Ko je bil zopet na cesti, se je čutil potrtega, slabe volje, temno čustvo skrivne užaljenosti ga je naskočilo. Šel je svojo pot in se je izpraševal, zakaj ga je obšla ta nenadna otožnost; ni si vedel nikakega odgovora, ali strogi obraz grofa de Vaudrec, že malce postarnega moža s sivimi lasmi, z mirnim in nesramnim izrazom prav bogatega in samosvestnega človeka, mu je prihajal neprestano v spomin.

In zapazil je, da je pogljal prihod tega neznanca, ki je nanaglo presekala prijetno kramljanje na štiri oči, katerega se mu je srce že privadilo, vanj tisti občutek hladne brezupnosti, ki nam ga vzbudi včasih ena sama beseda, en sam pogled v človeško bedo, ali sploh najneznanejša stvarca.

In dozdevalo se mu je tudi, da je bil ta človek, sam ni mogel uginiti, zakaj, nejevoljen, ker ga je našel onduka.

(Dolge prihodnja.)

zahtev za množinska stanovanja in za družinska stanovanja na ta način, da se določijo za družinske stavbe vse one olajšave glede zahtevanih minimalnih določil mere in konstrukcije, ki so pri množinskih stanovanjskih hišah samo iz vzrokov osebne varnosti, ognjevarnosti in higijene merodajni.

Za določbo posameznosti v tem pogledu bi bilo treba sklicati konferenco stavnbenikov in zastopnikov prizadetih oblasti. Tej konferenci bi dobro služil tudi dunajski vzorni stavbeni red, za katerega bi bilo narobiti dunajsko občino ali pa bi bilo treba dati referat preureditve »Centrali za stanovanjsko reformo« v presojo.

Ustanovitev stanovanjskega odbora.

Drugo vprašanje, kako rešiti finančno stran malostanovanjske preskrbe, je uredila naša državna uprava na ta način, da je vspravila zakon o fondu za preskrbo stanovanj z dne 22. decembra 1911. drž. zak. št. 242.

Ta zakon ima namen po § 4., da da javnim korporacijam in zavodom ter občekoristnim zadrugam v svrhu zgradbe malih stanovanj kreditno pomoč s tem, da prevzema država garancijo za posojila oziroma njih obrestovanja, katera se najamejo po omenjenih jurističnih osebah pri drugih zavodih do 90% skupne stavbne vrednosti. Zakon definira kot mala stanovanja ona družinska stanovanja, pri katerih ploskev prebivalnih prostorov (sobe, kabineti, stanovanjske kuhinje) ne presega 80 m².

Dalje določa § 15. tega zakona, da se za lokalne potrebe lahko ustanove stanovanjski odbori, ki so po klani, da dajejo svoja mnenja o prošnjah za ta posojila in pa za stavljen samostalne predloge ter sami lahko stavijo take predloge. Te odbore je sestavili iz zastopnikov občine, socijalnih zavarovalnic in občekoristnih stavbnih zadrug in društev.

Ker imamo tudi v Ljubljani že 6 stavbnih zadrug in eno stavbno društvo, katerim vsem pa nedostajajo potrebni gnotni sredstva za izpeljavo stavbnih načrtov, je pač naloga občine, kot legitimne predstavitelje stanovanjske politike, da zedinijo te zadruge v delavno celoto stanovanjskega odbora in tako ustvari podlago za nadaljnje uspešno delo.

Stanovanjsko nadzorništvo.

Da bo pa stanovanjskemu odboru mogoče opirati se pri oddaji svojih poročil oziroma pri stavljenju predlogov v smislu zakona na uradna poročila, je treba, da se v svrhu naberejo potrebni uradni podatki. — Zbiranje takih podatkov je tem važnejše, čim manj pozornosti se je doslej posvečalo tej stroki in slone vsa dosedanja poročila raznih občinskih uprav samo na približni cenitvi razmer ali pa so sestavljena na podlagi ljudskega štetja.

Pač imajo tudi v Avstriji večja mesta komunalne statistične urade n. pr. Dunaj, Trst, Lvov in na stalno stanovanjsko nadzorništvo delujejo mestne občine Gradec, Linc in Trst, stanovanjski kataster ima Gorica. Podatki glede pomanjkanja stanovanj, visokost stanarine i. dr. pa so samo približni.

Če bo treba pri nas v svrhu zbiranja stanovanjskih podatkov ustanoviti stanovanjsko nadzorništvo ali pa samo v področju stavbnega reda stanovanjski referat, bodo pokazale razmere.

Smoter te institucije bi imel pred vsem informativen značaj ter

bi delokrog obsegal naslednjo stvarino:

stanovanjsko statistiko, razmerje med razpoložljivimi in oddanimi stanovanji, stanovanjsko potrebo v občini, stanovanjske cene, periodično štetje neoddanih stanovanj, njih vrsto in ceno, stanovanjsko razmerje z ozirom na lego, ceno, prenapolnjenost, vrednost v higijeni in in moraličnem oziru.

v občini torej: Evidenco stanovanj in pažno nad pravo njihovo uporabo ter v posledici odpravo nedostatkov.

Odstop cenih stavbišč za zidanje malostanovanjskih hiš.

Ravno sedaj pripravljajo zakon o dednostavnem pravu, na podlagi katerega bo občinam dana mnogo bolj prikladna oblika, kako izkoristiti svoja zemljišča v korist stanovanjskemu vprašanju, ker ne bo izgubila ničesar na svojem ozemlju ter na ta način lahko ugodnejše rešila to vprašanje tako v smislu komunalne, kakor stanovanjske politike.

Pri tej priliki pa je treba opozoriti na to, da si občina preskrbi po možnosti kar največ lastnih stavbišč in zemljišč, bodisi v sredini, posebej pa ob periferiji občine. Le na ta način bo mogoče, da svoj čas vpliva občina na ceno stavbišč ugodno. Ako delujemo nadalje na to, da se pospeši decentralizacija prometa, bi to skupaj s pametno zemljiško politiko moralo ustvariti ugodne naselilne in stanovanjske razmere.

Zato bi bila naloga občine, da si oskrbi, kar občina odproda od svojih posestev, drugih zemljišč in stavbišč. Treba bi bilo vsaj en del izkupička porabljan za nakup novih zemljišč.

Oprostitev novih malostanovanjskih hiš od občinskih, oziroma deželnih določ.

Državna uprava je z zakonom z dne 28. decembra 1911. drž. zak. št. 242 uveljavila s gotovimi prehodnimi določbami nova davčna določila za nove stavbe vobče, kakor s posebnim ozirom na malostanovanjska poslopja.

Bistvo tega zakona je v tem, da se zniža hišnonajemninski davek po gotovih tarifih: A, B in C za 18%, 27% in 35% sedanega predpisa, oziroma se vpelje doba 6 let, v katerih bo hiša državnega davka popolnoma prosta, tedaj ne bo plačevati niti sedanega 5% davka.

Uveljavil se je ta zakon s 1. januarjem 1912 s prehodnimi določili do vstetega leta 1916. V tej petletni dobi traja oprostitev sicer samo za 10 let naprej in ne za 12 let, kakor do sedaj, plačujejo se pa doklade od one davčne podlage, ki so jo proračunali na podlagi novih tarifov.

V prid pridejo določbe tega za kona splošno novim stavbam (tarif A), izključena so samo voluptarna posvetva (vile, hoteli, zdravilišča, penzionati i. dr.). Posebej pa upošteva zakon malostanovanjska poslopja (tarif B) in poslopja za občekoristne namene (tarif C).

Ker ljudje splošno tožijo, da ravno visoki hišnonajemninski davek provzroča stanovanjsko draginjo v Avstriji, je državno upravo in parlament vodila pri tem zakonu temelj na ideja, da je mogoče vplivati na sedanjo stanovanjsko draginjo v prilog najemnikom stanovanj le na ta način, da se pomnoži produkcija stanovanj, tedaj potem novih stavb.

Z uvedbo novega zakona bi utegnil biti odstranjen glavni vzrok stanovanjske draginje, ker bi vsakemu podjetniku, ki gradi novo stavbo,

bilo dano, upoštevati ugodnejše davčno razmerje pri sestavi svojega rentabilitega računa. To bi pa moralo na splošno stavbno gibanje v toliko vplivati, da bi v led pomnožitve stanovanj prišel efekt davčne olajšave v prid najemnikom. Ta efekt bi se pa dal še prav smatno pomnožiti še na ta način, če bi tudi deželno zakonodajstvo sklenilo za dobo 6 davka prostih let oproščeno od doklad, katere določiti je pridržano deželnemu zboru.

Z ozirom na stanovanjsko draginjo v Ljubljani bi bilo torej povsem na mestu, da tudi mestna uprava sledi hvalevrednemu vzgledu države in da sklene, da se tudi glede občinskih doklad vpelje letno oproščeno za stavbe, ki bodo spadale pod tarifa B in C novega zakona, tedaj za malostanovanjske stavbe vobče in za zgradbe občekoristnih stavbnih združb in sicer zato, ker so baš te stavbe namenjene srednjemu stanu in delavstvu.

Zloraba potom spekulacije je pri teh dveh vrstah stavb izključena, ker si je država v tem pogledu pridržala dalekosežno kontrolo glede državnega davka. Če torej država dovolj olajšave za državni davek, se smejo v danih slučajih avtonomne korporacije brez premisleka naslanjati na presojo državnih organov.

Treba je še poudarjati pomen te olajšave tudi iz gospodarskega stališča. Brez dvoma bi se na podlagi teh davčnih olajšav stavbno gibanje v naši občini izdatno oživilo, in s tem bi nastalo novo plodno polje zaslužka za obrtnike in delavce.

Zaeno pa indirektno apeliramo s sprejemom teh olajšav tudi na našo deželno zakonodajo, da stanovanjski draginji v Ljubljani odmore po svojih močeh s tem, da izposluje takemu sklepu sankcije in sklene iste olajšave glede deželnih doklad.

Stanovanjski predlogi.

Občinski svetnik Rötthl predlaga: Slavni občinski svet skleni:

Naročiti mestnemu magistratu, da se v zadevi preuredbe stavbnega reda za mesto Ljubljano iz leta 1896 za splošno, posebno pa z ozirom na zgradbo eno- in dvodružinskih ter delavskih hiš skliče v najkrajšem času konferenca oblastvenih zastopnikov države, dežele in občine, strokovnjakov, event. tudi drugih interesentov v posvetovanje glede podrobnosti preuredbe reda. — Za vzorec bilo bi dobili dunajski stavbeni red in za mnenje vprašati »Dunajsko centralo za stanovanjsko reformo«. — (Se odkáže stavbnemu odseku.)

Mestni magistrat naj v smislu § 15 zakona o fondu za stanovanjsko preskrbo kot politična oblast ustanovi »stanovanjski odbor«, v katerega naj vpočije zastopnike občine, socijalnih zavarovalnic in občekoristnih stavbnih združb. — (Se odkáže stavbnemu odseku.)

Po potrebi je v informativne svrhe ustanoviti v področju stavbnega referata tudi stanovanjsko nadzorništvo (event. stanovanjski referat), ki se pozneje lahko spremeni v stalno in samostojno stanovanjsko nadzorništvo. — (Se odkáže stavbnemu odseku.)

V zadevi odstopa stavbišč za zgradbo malostanovanjskih hiš naj se sprejme predlog: V bodoče naj se del skupička iz prodanih mestnih zemljišč uporablja v to, da se naloži iz tega fond, ki se v bodoče uporablja za nakupovanje drugih stavbnih prostorov za gradbo »malostanovanjskih hiš«. — (Se odkáže finančnemu odseku.)

Slavni občinski svet skleni, da odgovarjajoč intencijam zakona z

dne 28. decembra 1911. drž. zak. št. 242, vpelje s privolitvijo deželnega zbora letno oproščeno občinskih doklad za vse one stavbe, ki bodo spadale pod tozadevno tarifa B in C omenjen. zakona in slednjič sprejmi resolucijo.

»Slavni deželni zbor se naproša, da s odzrom na sklep mestnega občinskega sveta ljubljanskega glede oprostitve šestletnih občinskih doklad za stavbe tarifa B in C novega davčnega zakona istotako vpelje v svojem delokrogu šestletno oproščeno za iste stavbe od deželnih doklad.«

(Se odkáže finančnemu odseku.) Samostojni predlog občinskega svetnika

Jakoba Smoleta

glede nadomestitve raznih lesenih mostičev v Trnovskem okraju s betonskimi mostiči, odkáže župan stavbnemu odseku; istotako tudi predloge

glede razširjenja Jeranove ulice,

glede naprave pralnih stopnic pri Gradaščici koncem Kopališke ulice in

glede trebljenja jarkov in posipanja cest v Trnovskem okraju.

Predloga istega svetnika glede uvedbe električne razsvetljave v kopališče pri Koleziji in glede električne razsvetljave na Zeleni poti odkáže župan direktoriju elektrarne.

Samostojni predlogi občinskih svetnikov

Röthla in Smoleta

glede preureditve kopališča v Koleziji, kanalizacije Karunove in Konjušne ulice ter trga Pred konjušnico in glede regulacije Karunove ulice se odstopijo stavbnemu odseku.

Predlog glede opustitve dobave ledu na Kernu se odstopi policijskemu odseku.

Stavbnemu odseku izroči nadalje župan tudi predloge istih svetnikov glede uravnave Emonske ceste ter ureditve jarka ob tej cesti, glede naprave brvi čez Gradaščico na bodoči Okrožni cesti, glede nasipanja poti ob Lahovem grabnu ter Ceste dveh cesarjev in glede regulacije Kolizejske ulice.

Občinski svetnik

Jakob Smole

nato popolnoma upravičeno kritizira kopanje na Pasjem brodu. Kopali, mladi in stari in vojaki onečajo in v kale vodo, ki prihaja potem v kolezijsko kopališče. Leta in leta že so ostale tozadevne pritožbe brezuspešne, danes pa pride k vsemu temu še ozirom na pravost. Prej je bilo pri Pasjem brodu na levem bregu Gradaščice gosto drevje in grmičevje, ki pa je danes posekano. Komaj 500 m od Gradaščice pa stoji danes hiše. Zato je odpomno nujno potrebna. — Predlog se odkáže policijskemu odseku.

Predlog svetovaleca Kosa glede pobiranja užitnine od potnikov na kolodvoru, odkáže župan ravnatelstvu užitninskega zakupa, istega svetovaleca predlog glede dohodov do Gruberjevega prekopa stavbnemu odseku ter pojasni župan, da takega predloga ni bilo pri prvi komisiji, vsled česar mora nositi sedaj Ljubljana posledice te zamude.

Stavbnemu odseku odkáže župan nato še predlog občinskega svetovaleca Marinka glede regulacije Martinove ceste in svetovaleca Jegliča glede zveze med Komenskega ulico in Ilirsko ulico, finančnemu odseku predlog svetovaleca Lillega in Josina Reiserja glede pomaknitve magistratnih uradnikov v I. razred aktivitetnih doklad in predlog svetovaleca Tomaža Novaka glede oddaje

IV.

Visoki fundament.

Hitri in nemirni razvoj državnih zadev je potisnil tribunovo sestro, Adrianovo zaročenko, v ozadje. Poznala je samo eno sliko in živela samo enemu upanju. Kraj vse svoje ljubezni do brata se ga je nekako bala in razlika v spolu in v starosti ji je onemogočala, govoriti z njim o stvari, ki ji je bila edina pri srcu.

Ko se je Adrian na nearnolskem dvoru dlje zamudil, kakor je bilo preračunljeno, je postala nemirna. Kakor navadno gledalci, ki niso udeleženi na kaki stvari, tako je tudi ona nehoti dlje videla, kakor pa tribun in Nina. Zapazila je nevarno

je mestnih senožeti, olepševalnemu odseku pa predlog svetnika Branda ta glede ureditve in poprave potov v tiavskem gozdu.

Svetovalec Tomaž Novak utemeljuje nato nujnost svojega predloga glede službene pragmatike za mestne delavce in njih popolnega bolniškega in starostnega zavarovanja ter zavarovanja proti neugodam. Župan pojasni svetovalcu, da je o tako dalekosežnem predlogu težko nujnim potom obravnavati in odkáže predlog, ker je bila nujnost odklonjena, deloma stavbnemu, deloma finančnemu odseku. Finančnemu odseku odkáže nato župan še predlog svetovaleca Marinka glede pomaknitve nižjih magistratnih uslužbencev v višji plačilni razred, ker je bila nujnost tudi tega predloga odklonjena.

Župan odgovarja nato na razna vprašanja, tako na vprašanje svetnika Tomaža Novaka zaradi trebljenja jarkov ob Zeleni poti. — Predlogi mestnega stavbnega urada so že izdelani. — Svetnik Jeglič želi, da bi se smeti ne pobirale med 7. in 8. uro jutraj.

Župan mu pojasni, da obstoja sklep občinskega sveta za nabavo novih modernih vozov za smeti, da pa ni tozadevne postavke v proračunu. Glede časa pobiranja smeti mora vprašati za svet stavbni odsek.

Isti svetovalec interpelira župana zaradi odklajanja smeti v parku pred vojašnico 27. pešpolka, ulice od Škofove ulice do Hradskega ceste in glede stranišča ob skladišču na Južnem kolodvoru.

Občinski svetnik

Franchetti

interpelira nato župana zaradi nečuvnega postopanja nekaterih občinskih svetovalecev, ki prinašajo v zadnjem času sklepe odsekov, predno so se prišli ti pred občinski svet v liste. Seje odsekov so tajne in sklepi teh odsekov naj ostanejo tajni. Zgodi se namreč večkrat, da se sklepi odsekov v plenumu izpremenijo, vsled česar je tako predčasno objavljanje sklepov odsekov lahko tudi kvarno. (Stefe se grozovito razburja.)

Župan pojasni, da nima v občinskem redu nobenega pripomočka, da bi kaj takega mogel zabraniti, obsoja pa tako postopanje.

Svetovalec Stefe razgraja, nakar ga opozori župan: »G. svetnik Stefe, sedaj govorim jaz. Če vas še v žbirci ne morem navaditi na red, kako vas bom pri vašem listu!«

Župan nadaljuje: Obžalujem, da kaj takega ne morem zabraniti, upam pa, da se bodo dotični svetniki v bodoče zavedali, kaj zahteva od njih taktčnost.

Svetovalec Marinko interpelira župana zaradi posutja poti na Friškoven, Tomaž Novak zaradi posutja Kolezijske ulice. Svetovalec Stefe interpelira zaradi električne železnice na Vič, nakar mu odgovori župan, da mora progo na Vič in v Šiško napraviti družba proti donesku mestne občine. Družba pa do sedaj še ni predložila načrtov in pogojev, mogoče ker centrala s tem ni zadovoljna. Končno interpelira isti svetovalec še zaradi šetališč, nakar zaključí župan sejo.

V senci absolutizma.

V Zagrebu, 10. aprila.

V Zagrebu je vse mirno in tuču, nepoučenemu o razmerah in položaju, se zdi, da je došel v deželo Fejahov, kjer vlada absolutna zadovoljnost in kjer je doma sreča. Treba je samo prelistati tukajšnje časov-

nevoljo med plemiči in z vedno večjim strahom in vedno težje pričakoval, da se vrne Adrian. On je bil posredovalec med sovražnima stranckama, a ko je izbruhnila zaroča baronov, je spoznala, da je Rubikon prekorčen. V času kar se je pozneje godilo, je vedno le mislila na dvoje: da je brat v nevarnosti in da izgubi zaročenca.

Samo Nini je mogla razodeti svoje srce, kajti vzlic vsi razliki v značaju je bila Nina vendar ljubeča žena. To ju je združevalo. In eno so slutnje njenega srca pripravile na usodni udarec, da zmaga njen brat, da bo sovražnik uničen, da bo Rim svoboden, da pa izgubi rodovina Colonnov dva najodličnejša stebra in da bo vsled tega Adrian zanjo za vedno izgubljen. Ni grajala ne Adriana, ne svojega brata; vsak je storil, kakor je moral, a ona je bila uboga žrtev dogodkov in usode. Ifigenija za vetrove, ki pripeljejo harko Rima v pristan ali jo za kopeljejo v globini morja. Ko jo je zadel udarec, jo je omamili: ni jokala, niti se pritoževala; uklonila se je viharju, ki je divjal čez njo. Dva dni ni ničesar zavijala in ni spala, zahtevala je samo dobroto samote; tretji dan pa se je čudežno popravila, kajti tretji dan ji je bilo prineseno v palačo pismo.

(Dalje v prihodnjem številu.)

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Peti del.

(Dalje.)

»Proč, ti ponosni mož — proč!« je zaklical Adrian in nestrpno odmahnil z roko. »Ti bi moral življenje Rimljanov šteti! O, Gianni, Peter — kaj te rod, slava in tvoja mlada leta niso mogla rešiti, ubogi deček.«

»Ne zamerite mu, prijatelji,« je rekel tribun množici. »Njegova bolelost je naravna in on tudi ne pozna cele njiju krivde. Prosim vas — naj — in prepustite ga naši oskrbi.«

Da ni izgovoril tribun teh par besed, bi bil Adrian prišel v veliko nevarnost. Ko je zdaj stopil s konja in se nagnil nad svoja bratranca, je tudi tribun svojega bojnega konja izročil ščitovnoscem, potem pa pristopil k Adrianu in ga proti njegovi volji potegnil na stran.

»Mladi prijatelj,« je rekel z žalostjo »srce mi krvavi zaradi vas, ali pomislite, da je ljudstvo še divje in bodite pametni.«

»Pametni!«

»Tih! Na mojo čast, ta dva mrliča nista bila vredna, nositi vaše ime. Dvakrat krivoprisežnika — en-

krat morilca — dvakrat puntarja — poslušajte me!«

»Tribun — ne zahtevam nobenih pojasnil o tem, kar vidim — naj je bila smrt zaslužena ali raj je bila sramoten umor. A med uničevalcem mojega rodu in med menoj ne more biti miru.«

»Ali hočete tudi vi krivoprisežnik postati? Vaša prisega! Pojdite z menoj, teh vaših besed nisem slišal! Pomirite se! Umaknite se — in če me boste mogli čez tri dni še grajati zaradi kake druge stvari, kakor da sem bil nespametno dober, vas odvežem prisegi in svobodno vam bo, postati moj sovražnik. Množica žija in strmi v naju — še trenotek in morda vas ne morem več rešiti.«

Mladega patricija so navdajala čuvstva, ki se ne dajo popisati. S svojimi sorodniki ni nikdar posebno zaupno občeval niti je bil od njih deležen posebne vljudnosti. Ali kri ostane kri. In tu sta vsled nemilostne usode ležala mrtva deblo in ponek, cvet in upanje njegovega rodu. Čutil je, da ne more tribunu ničesar odgovoriti; že kraj, kjer sta našla smrt, je pričal, da sta padla pri napadu na svoje rojake. Ni mu bilo za njiju stvar, marveč za njiju usodo. In ker mu ni bila dovoljena ne jeza ne osveta, je bilo njegovo srce še bolj dovzetno za žalost. Zato ni ničesar rekel, nego samo strmel v mrliča in

solze so mu tekale čez lica. Njegova žalost je bila tako pretresljiva, da se je začel prej nevoljni množici smiliti. Naposled se je obrnil do tribuna in je rekel z negotovim glasom:

»Tribun — ne grajam vas in ne obtožujem vas. Če ste se tu prenaglili, bo Bog terjati kri za kri. Ne poskušam nobenega boja zvami — prav ste rekli, da mi to moja prisega brani, in če hote dobro vladati, se bom vedno lahko spomnil, da sem Rimljan. Toda — pogledite krvavi trupli — midva ne prideva več skupaj. Vaša sestra — Bog ž njo! — med menoj in med njo leži temno brezno!«

Premagan od svojih čuvstev je mladi plemič za trenotek utihnil in je potem nadaljeval:

»Ti papirji me odvežejo moje naloge. Zastavonosce, odloži bande-ro republike. Tribun, nikar ne govori — rad bi ostal miren — miren. In zdaj zdravstvuj, Rim.«

Z naglim pogledom na oba mrliča se je dvignil na svojega konja in je s svojimi spremljevalci odjezdil skozi mestna vrata.

Tribun ni poskusil ne za prekiniti, ne ga zadržati. Zavedal se je, da je mladi plemič tako mislil in tako ravnal, kakor se mu je zdelo najprimernejše. Sledil mu je z očmi.

»In tako,« je rekel s temno resnobo, »mi je usoda vzela najpleine-

pisje. Pišejo o dogodkih in razmerah na Francoskem, Španskem, na daljnem Kitajskem, v Kamerunu, za dogodke doma na Hrvaškem pa nimajo nobene besedice. Kako tudi! Kdo pa bi se bral na Hrvaškem naprimer za politiko? Hrvatje so pejski in prepuščajo skrb za politiko poklicanim osebam, predvsem gospodu komisarju pl. Cuvaju, sami pa se raje brigajo za veliko nujnejše in zanimivejše stvari, kakršne so na primer: Kako se »Njena Preuzvišenost gospodja supruha gospodina kr. povjerenika Slavka pl. Cuvaja od Ivanske« trudi in muči za uredbo svojega salona v stilu Louisa XVI. in kako se je »preizkušenemu okusu, izrednemu daru umetniške izbire in neumorni nabiralski marljivosti te tankočutne dame tako brzo posrečilo s skromnimi sredstvi 30.000 K ustvariti izredno uspehi in dragoceni apartma« itd.

V takih razmerah so seveda razni listi in časopisi odveč, zlasti taki, ki se pečajo s politiko.

S politiko se bavi »Njegova Preuzvišenost gospodin komesar«, kaj je potem treba, da si s to težko stvarjo belijo glave drugi umrljivi ljudje, zlasti neokretni in nesposobni žurnalisti?!

Vse to hitreje in bolje opravi »gospodin kraljevski povjerenik«!

Zaradi tega so ustavili svoje izhajanje, oziroma so se spremenili v liste samo za »gospodarstvo, obrt, trgovino, za prosveto in književnost« tile časopisi: »Rudnička Borba«, »Hrvatske Novine«, »Svjetlost«, »Hrvatski Branik«, »Dom« in »Riječki Glasnik«.

Ilustrovani politično-humoristični tednik »Koprive« tudi ni izšel. Morda bo izšel prihodnjo soboto, če bo do tega časa mogel položiti varščino v znesku 3000 kron. Hrvati so namreč zelo pametni ljudje, zato imajo sedaj določbo, da mora vsak list, ako si dovoljuje nepotrebni luksuz politiziranja, plačati primerne pristojbine par težkih tisočakov.

So pa še vedno ljudje, ki hočejo imeti nepotrebni luksuz politiziranja in ti hočejo še nadalje izdajati politične dnevnike.

Povsem umljivo je, da skuša skrbna državna oblast takšne bolne in perverzne ljudi — ozdraviti s primernimi sredstvi. Zato se politični dnevniki takih ljudi po preventivni cenzuri konfiscirajo po tri do štiri krat, da izhajajo s 6 do 20 urno zamudo. Ni vrag, da bi se končno tudi takih perverznih ljudi ne ozdravilo!

In če še to ne zaleže, potem oblast ne vzame na znanje — odgovornih urednikov.

Tako so bili odklonjeni za odgovorne urednike J. Gašparac za »Hrvatski Pokret«, Bude Budisavljević za »Srbobran«, Ivan Peršić za »Priatelj Narod«, dr. Belović za »Hrvatski Narod«, Ante Brozović za »Hrvatske Novosti«, Maks Bazala za »Neues Tagblatt« in Maks Bauer za »Agramer Tagblatt«. Vsi ti listi bodo morali iskati nove odgovorne urednike, morda vsak dan, morda vsak teden.

In končno se bodo morda vendarle naveličali ter prenehali s politiko ali morda celo z izhajanjem...

Potem bo pa mirna Bosna — vsaj po prepričanju »Njegove Preuzvišenosti gospodina kr. komesarja Slavka pl. Cuvaja od Ivanske...«

Italijansko - turška vojna.

Turški parlament in vojna.

Carigrad, 10. aprila.

Volitve v turški parlament so končane. Mladoturki se vrnejo v parlament z dvetretjinsko večino, krepka opora vlade, toda večina, ki je za brezpogojno nadaljevanje vojne v Afriki. Parlament bo sicer odprt 18. t. m., vendar pa ni upati, da bi mogel že ta dan začeti delovati, ker do tedaj brez dvoma vseh poslancev še ne bo v Carigradu. Prometne zveze, ki so bile v Turčiji že od nekdaj vse drugo kakor dobre, so se tekom vojne v Afriki še poslabšale. K temu pa pride še, da bodo oni poslanci, ki bi morali potovati po morju, ostali rajši doma, kakor pa, da bi se izpostavili neprijetnemu slučaju, da pridejo namesto v Carigrad v Rim ali kako drugo italijansko mesto. Da bi prišli izvoljeni poslanci iz Tripolitane v Carigrad, o tem niti govora ni, zlasti ker so večinoma ti poslanci ob enem poveljniki čet. Kakor se zatrjuje, bodo poskušile velesile še ta teden posredovati v prilog miru v Carigradu, razglašajo pa že v naprej, da ima to posredovanje samo informativen značaj, ker tudi velesile niso na nejasnem, kako stališče bo zavzela večina parlamenta.

Med tem zbirajo Italijani nove čete v Tripolitani in so odposlali tja zopet 20.000 mož, ki naj krijejo številno onih, ki so padli ali pa bili ranjeni in ki jih je vojaška uprava morala poslati domov, ker so bili nevarni za bojišče. Kako velike so mo-

rale biti izgube Italijanov v zadnjem času, kaže jasno dejstvo, da so odposlali v Homs in Benghasi 7000 mož, da nadomeste svoje izgube v teh krajih. Iz Ainzare, za kateri kraj so bili Italijani še pred kratkim najljubše bitke, ker je ta kraj takorekoč ključ za nadaljno prodiranje, so morali odpoklicati en bataljon, da nadomeste svoje izgube v utrdbi Tadzuri. Italijani so namreč mnenja, da je Ainzara dovolj utrjena in upajo, da lahko spravijo tja v kritičnem momentu vojaštvo iz Tripolisa, ker je ta kraj zvezan z glavnim mestom z železnico. Da jih utegne to upanje varati, je najjasnejši dokaz to, da se vrše ob železnici skoro vsako noč luti boji in da je bila progla že opetovano na več krajih razdrta.

Vojno poveljništvo v Tripolisu tudi ni s posebno radostjo sprejelo italijanskih parlamentarcev, ki so si prišli od blizu ogledat vojno. Ti ljudje, ki se ne razumejo prav nič na razne zvijače v vojni, bi končno lahko utegnili kako taktično potezo napadno razumeti in potem bi ne bilo več mogoče prikriti javnosti, včasih zelo neugodni položaj italijanskih čet.

Vsekakor bodo pogajanja z velesilami glede miru prinesla dokaj zanimivih detajlov. Predpogoj miru je, da Italija prekliče svoj aneksijski dekret, potem je Turčija pripravljena začeti s pogajanja na častni podlagi. Tripolitani ne potrebuje italijanske civilizacije. Za Italijo leži Kalabrija in Sicilija mnogo bližje in tam je nje civilizatorična misija mnogo bolj na mestu, kakor v Afriki. Če bodo velesile vse to vpoštevale je mogoče, da ima njih prijazen korak kaj uspeha.

Demonstracije proti vojni v Italiji.

Milan, 10. aprila.

»Avanti« poroča iz Piacence, da so se vršile tam na glavnem trgu demonstracije rezervistov letnika 1889 proti nadaljevanju vojne v Tripolitani. Rezervisti so klicali: Domov nas pustite! Proč z vojno! Tripolitanijo Turkom!

V Novari je policija z oboroženo silo razglašala socialnodemokratski shod, ker so govorniki vehementno napadali italijansko vladu zaradi vojne v Tripolitani.

Dardanele.

Pariz, 10. aprila.

Kakor izve »Eclair« iz Rima, sta sklenila italijanska vlada in novomenovani poveljnik italijanske mornarice v najkrajšem času izsiliti odprtje Dardanel. Italijanska vlada hoče počakati baje samo tako dolgo, da zapusti nemški cesar otok Krf. Zakaj to, je docela nerazumljivo. Nasprotno pa poroča »Excelsior« iz Rima, da bo Italija vsako akcijo popolnoma opustila, ker bi bila taka akcija lahko usodopolna za italijansko mornarico. General Caneva se nasprotno pripravlja zasedi nekatere nove točke na tripoliški obali.

Stajersko.

Iz Trbovelj. V torek zvečer je po dolgi mučni bolezni preminul tukajšnji posestnik in kmet — potomec starega Trbovskega rodu — Franc Pust vulgo Kobac v najlepših letih v 39 letu starosti. Rajnik bil je vedno zvest somišljenik narodno — napredne stranke, za katero je ob volitvah vedno veliko storil s svojim vplivom. Ko je dobila trboveljska občina mrtvaški voz, ga je on vedno oskrboval in na stotine ljudi je dal na pare, na katerih danes sam leži objokovan od žene, matere, otrok in sester. Mi njegovi prijatelji — sovrzniki ni imel menda nobenega — pa mu kličemo na zadnji poti: »Lahka naj Ti bode Francelj zemljica domača, na katero si bil toliko navezan!«

Iz Celja. Izvrševalni odbor Narodne stranke je imel v torek zvečer skupno z odborom pol. društva »Naprej« sejo, v kateri se je sklenilo podati v zadevi volitve župana in starišinstva v celjski okolici sledečo izjavo: Z ozirom na dogodke v občinskem zastopu celjske okolice povdarja izvrševalni odbor Narodne stranke, da se že volitve občinskih odbornikov niso vršile na slovenski strani na strankarski podlagi in da Narodna stranka sploh ni predlagala svojih kandidatov, ampak so se isti postavili od zaupnega shoda volilcev ter soglasno volili od slovenskih volilcev obeh strank. V sled tega Narodna stranka tudi pri volitvi županstva in starišinstva ni smatrala primernim staviti kake zahteve. Če je volilstvo splošno želelo člana predsedstva Narodne stranke dr. Božiča za župana in če se je dr. Božič odločil to veliko žrtve napredku celjske okoliške občine prinesiti, pozdravljali smo ta pojav le v prepričanju, da bi bil dr. Božič na podlagi svojih bogatihkušenj in s strogo nepristranskim delovanjem koristil vsemu prebivalstvu občine. Če se je pri volitvi župana umetno povzročilo od ene slovenske strani

pritisk zoper izvolitev edinega resnega slovenskega kandidata vsled nestrpnosti klerikalnega političnega vodstva z brezobzirno špekulacijo, da se izbojuje uspeh za klerikalno stranko pri znani popustljivosti naprednjakov, ako gre za varovanje narodnih interesov, je bilo to skrajno obsojanja vredno početje. Izvrševalni odbor Narodne stranke odo-brava stališče g. dr. Božiča in drugih naprednih slovenskih odbornikov, ki so kljub krivičnemu in naravnost odurnemu nastopu voditelja klerikalne struje pri ožji volitvi oddali svoje glasove slovenskemu kandidatu nasprotne stranke. Obzljamo pa, da so se obisnavali napredni odborniki v zahvalo za to zatajevanje še z žalitvami v časopisju dr. Benkoviča. Ker pri današnjih razmerah nima nobena slovenska stranka v občinskem zastopu celjske okolice večine, vstrajamo pri svojem prvotnem stališču, da je dolžnost slovenskih občinskih zastopnikov brez ozira na stranko najti podlago za sodelovanje, da se občini obvaruje v zakonu zajamčena pravica samouprave in da se rešijo važna, občine se tičoča vprašanja, ter dajemo svojim somišljenikom v to svrhu popolno svobodo.

Iz Celja. (Gimnazijsko vprašanje.) Nemci so sklenili še letos prirediti gradnjo novega dijaškega doma ob Ljubljanski cesti — sigurno znamenje, da se bo v doglednem času pričelo tudi v gradnjo višje gimnazije, za katero je že v letošnji državni proračun postavljenih 150 tisoč kron. Nastane sedaj vprašanje, kaj bo s slovenskimi gimnazijskimi razredi? Položaj je znan — pozivamo našo politično javnost, da naj stvar na vsak način resno zasleduje in započne kako akcijo še pred proračunsko debato v parlamentu. Dobro bi bilo, če bi naši klerikalni državni poslanci ne mislili samo na klečeplazanje v zadevi znane brambne reforme, temveč se ukvarjali tudi s tako važnimi stvarmi, kot je celjsko gimnazijsko vprašanje.

Iz Celja. V nedeljo, dne 14. aprila se bo na slovesen način praznovala 50letnica celjske Narodne Čitalnice, enega izmed najstarejših slovenskih društev na Sp. Stajerskem, ki si je pridobila za narodnost in kulture razvoj celjskih in stajerskih Slovencev neprecenljivih zaslug. Dolžnost je torej nas vseh, zlasti pa naših narodnih društev, da se te 50letnice v čim večjem številu udeležimo. Spored slavnosti je sledeč: Ob 11. uri dopoldne slavnostno zborovanje v veliki dvorani Narodnega doma. Po zdrav in odzdravi društvenih poslancev, predavanje o zgodovini celjske Narodne čitalnice, petje. Cenjena društva, ki so bila k slavnostnemu zborovanju vabljena, naj pošljejo čim prej, najkasneje do nedelje zjutraj, prijave odposlancev. Popoldne ob 2. je v Sokolskem domu občini zbor Zveze narodnih društev.

Zvečer ob 8. uri se vrši v veliki dvorani Narodnega doma slavnostni koncert, združen z gledališko predstavo in ljudsko veselico v vseh čitalniških prostorih. Spored je sledeč: 6 točk svira salonski orkester, »Čitalniški pevski zbor« pod vodstvom g. učitelja Preglja poje O. Devovo »Hrepenenje« in A. Nedvedovo »Zvezno«. Dalje je na sporedu alegorija, deklaracija R. Salmiča iz Aškerčevega »Zlatoroga« in V. Stechova enodejanska veseloigra: Malomestne tradicije. — Po končanem sporedu se bode spraznila velika dvorana za ples, drugod pa se razvije običajno veselico življenje. Celjske narodne dame že pripravljajo različne šotore, v katerih se bode dobilo krepčila za lačne in žejne. Želeli je, da se udeležijo pred vsem celjski Slovenci do zadnjega slavnostnega zborovanja in zvečnega koncerta. To smo dolžni sami sebi in najbližnjemu našemu narodnemu društvu, Čitalnici. Upamo pa pozdraviti mile goste ne le iz Stajerske temveč iz vseh slovenskih dežel.

Sv. Pavel pri Prebodu. Gospodje iz Gomilkega in iz Sv. Jurja, v veseli družbi pri g. L. Plavšaku so darovali ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda Sv. Pavel pri Prebodu 8 kron 24 v. Iskrena zahvala cenjenim gospodom darovalcem.

Slovensko gledališče v Mariboru. Na belo nedeljo, dne 14. aprila 1912 ob polu 8. uri zvečer se bo vprizorila v Narodnem domu gledališka predstava »Hči mestnega sodnika«, založna v 4 dejanjih, po J. Jurčičevi povesti dramatičnega F. Plešič. Pri tej predstavi sodeluje orkester »Glasbenega društva«. Predprodaja vstopnic pri g. Weixlinu v Zgornji gospodski ulici št. 33.

Drobne novice. Imenovane. Stajerski deželni odbor je imenoval g. Jos. Kodreča za deželnega živnozdravnika na Vranskem. — Iz Celja. Pri Sv. Rupertu nad Laškimi trgovci je streljal pri »vstajenju« 20letni kmečki fant Jože Režec. Eden možnar, ki se ni hotel sprostiti, je vzel v roke, da bi pogledal za

vzrokom. Tisti hip pa je strel počil in fanta hudo poškodoval na levi roki. — Iz Celja. Dne 6. aprila je vozil 65letni Martin Klanjšek pivo iz Laškega v Celje. Nasproti je naglo prišel neki voz, kateremu se Klanjšek ni mogel takoj izogniti. Skočil je z voza in prišel pri tem pod kolesa. Dobil je na eni nogi tako hude poškodbe, da je 8. aprila v bolnišnici umrl. — Iz Maribora. 6. aprila se je peljal delavec Feliks Trobentar iz Tresterne tako naglo in neprevidno po Grajski ulici, da je 9letno dekletce Elizabeto Dobernik podrl in povozil. — Iz Nove cerkve nam pišejo: Te dni so napadli pijani kmečki fantje v Lembergu brez vzroka 23letnega delavca Franca Mlakarja. Vrgli so ga na tla, pretepali in obdelavali z nožem. Enega, nekega Janeza Klinca, so že zavrli. — Iz Celja. Snoči, v torek, je pričelo močno deževati in kasneje snežiti. Sneg je pobelil celo deželo. Škoda doslej ni posebne in je tudi ne bo, ako ne bo pritisnil mrz. — Iz Maribora. Pri Sv. Urbanu se je obesil v kleti pokrivač Jakob Bezjak. — Iz Zidanega mosta poročajo: V hlevu posestnika Mastnaka v Rečici je pričelo nenadoma goreti. Ogenj je uničil hlev in hišo do zidu. Škoda je precej. Posestnik je bil zavarovan. — Iz Slo. Bistrice poročajo: 34letni Karel Vute s Krizne gore se je vlegel te dni na železniške tračnice, da bi ga prihajajoči brzovlak povozil. Železničarjem, ki so ga spravili s proge, se je trdovratno upiral in celo grozil z nožem. — Iz Maribora. Pomožni delavec Peter Mikš je ukradel hišnemu posestniku Majerčiču v Studencih 80 K. Z ukradenim denarjem se je podal v Maribor in se tam v kolodvorski restavraciji zanj mastil. Užitek pa mu je zmotil stražnik, ki je že došel ponj in ga odvedel v okrožno sodišče. — Iz Ptuj. Posestniku Arnušu na Hajdini je uničil ogenj vsa poslopja z večino premičnin. Ogenj je nastal najbrže zaradi neprevidnosti pri velikonočnem streljanju. — Iz Hoč pod Mariborom poročajo, da si je 13letni solar Peter Gselman pri telovadbi v tamošnjem čukovskem društvu strl nogo nad kolenom in bo moral več tednov ležati v bolnišnici. Tako se godi, ako se hoče telovaditi brez vsakega strokovnega vodstva in nadzorstva! — Ponesrečena mačja godba. Poročali smo o mačji godbi, ki so jo priredili mariborski nemški nacionalci profesorju Verstovski. Sedaj se pa sliši, da slavljenca isti večer — ni bilo doma.

Koroško.

Nadomestna državnozborna volitev za beljaški okraj se vrši v torek, dne 23. aprila, eventualna ožja volitev pa v torek, dne 30. aprila. Vse tri nemške stranke so postavile svoje kandidate, in sicer se bore nemški klerikalci na vse možne načine in z vsem, klerikalcem lastnim pritiskom za nekega Hernlerja, o katerem pa še ne vedo, če bo kandidaturu sprejel, ker ima neko bolezen v vratu. — Nemški nacionalci z vso vmeno agitirajo za dr. Angererja, ki je pri zadnji ožji volitvi proti bivšemu socialno — demokratičnemu poslancu Rieseju propadel. — Socialni demokratje pa, ki imajo tudi sedaj največ šans, da zopet prodro, če ne pri nadomestni, gotovo pa pri ožji volitvi, so si postavili za kandidata Florijana Grögerja, tajnika v Celovcu. — Zavedni koroški Slovenci gotovo ne bodo v dvomu in bodo volili izmed teh kandidatov brez dvoma kandidata socialno — demokratične stranke, od katere koroški Slovenci gotovo lahko še vedno več pričakujejo, kot od zagrizenih sovražnikov Slovencev, nemških nacionalcev.

Cerkveni vlom v Celovcu. K tozadevemu večeršnjemu poročilu poročajo naknadno iz Celoveca, da neznan vlomilec niso vlomili samo v stolno cerkev, marveč tudi v mestno farno cerkev. Tatovi so odprli glavna vrata s ponarejenimi ključi in razbili vse nabiralnike, v katerih je bilo precej denarja. O vlomilcih ni še nobenega sledu.

Nesreča na železniški progi. V bližini Vrbe so našli na železniški progi popolnoma razmesarjeno truplo nekega kontrolnega čuvaja. Na službeni poti po progi ga je dohitel vlak, predno se je mogel ta s proge umakniti. Nesreča se je zgodila na nekem hudem ovinku v ozki soteski.

Samomora. V Beljaku se je zastropila z octovo kislino žena krojaškega mojstra Finka. Umrla je v bolnišnici. Možu zapuščila 9 malih otrok, v kratkem pa bi bila dobila desetega. — V Volšpergu je skočil v vodo neki huzar 6. huzarskega polka. Vzrok samomora je mrznja do vojaškega stanu.

Primorsko.

Občinske volitve v Trilču se bodo v kratkem vršile. Volilcev je v

tretjem razredu 864, v drugem 63 in v prvem 48, torej skupno 975. — Reklamacijska doba je že potekla. Volitev bo jako burna, nakar se Slovenec že naprej opozarja, da ne ostanejo lačni, posebno ker Lahi z vso silo delujejo proti sedanjemu županu dr. Rebuli.

Kje je denar za Ciril - Metodovo družbo. »Soča« poroča, da je pred kratkim nabiral v neki gostilni v Gradišču ob Soči nadzornik kaznilniške straže Malalan prostovoljne prispevke za laško šolsko družbo »Lega Nationale«. Na poziv navzočih Slovencev je nabiral Malalan nato tudi za Ciril - Metodovo družbo. Nabrani denar za »Lego« je Malalan pač oddal, ni pa oddal baje nabranega zneska za Ciril - Metodovo družbo, marveč je ta denar dal za pijačo, ker do sedaj ta, sicer ne veliki prispevek ni bil nikjer izkazan. Ta zadeva se, kakor trdi »Soča«, v kratkem pojasni.

Požar v Sv. Križu. Na praznik zvečer je izbruhnil ogenj v seniku posestnika A. Stareca. Senik je pogorel popolnoma. Pri gašenju se je Starec tako opek, da so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Demonstracije v puljskem gledališču. Kakor smo poročali že večkrat na drugem mestu, so se vršile pred kratkim v puljskem gledališču laške demonstracije, vsled katerih je mornariška godba odpovedala sodelovanje. Pri predstavi operete »Wiener Blut« je nastopil igralec na klavir, katerega je občinstvo z demonstrativnim ploskanjem sprejelo. Okrajno glavarstvo v Pulju je zaradi tega izgnalo iz Avstrije ravnatelja gledališča Aleksandra Boliceo ki je doma iz Vidna na Laškem in je deloval v Pulju že 20 let kot ravnatelj. Prepoved članom vojne mornarice, da ne smejo obiskovati gledališča, je bila tudi obenem preklicana.

Nesreča z avtomobilom. Na potu z Reke v Cerkevce je neki reški avtomobil, v katerem se je peljalo več meščanov z Reke, je povozil 10letnega kmečkega dečka Sobola, ki je bil na mestu mrtve. Na mestu nesreče se je zbrala takoj velika množica domačinov, ki so bili tako razjarjeni, da so hoteli avtomobiliste linčati in so jim ti le z veliko težavo ušli.

Dnevne vesti.

+ **Papež in duhovščina.** »Berliner Tagblatt« ima v Rimu dopisnika z imenom dr. Hans Barth, o katerem je obče znano, da je v prav tistih zvezah z vatikanskimi prelati. Ta dopisnik je že večkrat sporočil svojemu listu prav zanimive vati-kanske stvari, še predno so jih drugi listi izvedeli. Te dni je poročal, da hoče papež duhovnikom prepovedati politično agitacijo v cerkvah. Naravno je, da je to vzbudilo senzacijo in da je to poročilo krožilo po vseh listih. »Slovenec« je zdaj ves srečen, ker je Vatikan to vest demontiral. Tak dementi sicer nima posebne vrednosti, kajti že neštetokrat so bile demontirane že vesti, ki so se pozneje izkazale kot resnične, toda »Slovenec« je vendar ves srečen. Vest je morala njegove kroge hudo prestrašiti in temu se ni čuditi, saj se je naša duhovščina posvetila politični agitaciji v cerkvi in na shodih tako, da za svoj pravi poklic nima več ne časa, ne veselja. Duhovnik ni faktično nič drugega, kakor oblastveno koncesionirani politični agitator in naši klerikalci vedo prav dobro, da bi se vsa njih glorijska čez noč podrla, če bi duhovniki nehali zlorabljati cerkev za posvetne namene in bi ne smeli več v cerkvi in na shodih agitirati. Svet bi se prav nič ne čudil, če bi papež res prepovedal duhovščini agitacijo v cerkvah in na shodih. To bi se namreč popolnoma ujemalo z njegovimi dosedanjimi prizadevanji. Različne papeževe odredbe namreč kažejo, da vidi papež vzrok nazadovanja in propadanja katoliške cerkve v slabih duhovnikih in da hoče z reformami pri duhovščini pomagati cerkvi. Papež je prepovedal duhovnikom udeležbo pri denarnih zavodih, odpravi hoče razvado, da so duhovniki po obleki že bolj podobni gigerlom (dr. Krek in dr. Lampe sta vsekakor izzvetja), kakor mašnikom, in upeljati talar; odpravi hoče ženske iz farovžev in odpravi hoče marsikaj. Tendence vseh papeževih reformnih ukazov in namenov je ta, da bi se duhovniki zopet posvetili altarju, česar pa ne bo mogel doseči, dokler ne prepove duhovščini agitacijo v cerkvi in na shodih. »Berliner Tagblatt« je tako imeniten list, da si te vesti govoro ni izmisli. Brez dvoma se je v Vatikanu pretresalo vprašanje, ali naj se duhovščini prepove agitacija v cerkvi in na shodih ali ne. Morda so papeža res pregovorili, da je opustil ta namen, a da ga je mogel ineti, to priča že motivacija njegovega ukaza, s katerim je duhovnikom prepovedal udeležbo pri denarnih zavodih. Sicer pa je čisto gotovo, da bo prej ali pozneje izdan tak ukaz in

da bo cerkev sama prej ali pozneje duhovščino zapodila nazaj pred altar, kajti to vidi vsak, kdor ima dobre oči in zdravo pamet, da duhovščina s svojo politično agitacijo kompromitira vero in cerkev, da izgublja vera in cerkev na veljavi in ugledu in vplivu vse bolj. Mogoče je pa, da bo takrat, ko izide taka prepoved — že prepozno.

Deželni odbor za Slovensko planinsko društvo! Doslej je bilo deželno to naše prekoristno in povsem nestransko društvo od strani dežele brezpogojne podpore letnih 6000 kron. Sedaj je pa deželni odbor sklenil, da prizna društvu to podporo le pod pogojem, da vstopi v društveni odbor deželni zaupnik s pravico — »liberum veto«, to je s pravico da ustavi in onemogoči s svojim edinim glasom zoper vse ostale vsak odborov sklep. In sicer bodi nositelj tega staropolskega parlamentarnega privilegija v našem planinskem društvu priznani turistični in planinski veljak dr. Vladislav Pegan. — Za danes brez vsakega komentarja pričakujemo sklepa občnega zbora Slovenskega planinskega društva, ki se ima vršiti, kakor znano, dne 27. t. m.

Imenovanja v deželni službi. Dr. I. Doljak v Ljubljani postane deželni zdravstveni tajnik s prejemki V. činovnega razreda. (To imenovanje je bil cela tri leta zavlekel bi si deželni glavar pl. Suklje, ker je bil mnenja, da je to mesto odveč in potrata, dokler sedi v deželnem odboru zdravnik dr. Zajec). — Za okružnega zdravnika v Kostanjevici pride dr. Indra, dosedaj v Idriji. — Za deželne živinozdravnike so imenovani Ignacij Slajpah za Brdo, Jos. Ertoncelj v Ribnici, Hugo Turk v Zatičju — vsi pod pogojem, da se obvežejo poučevati na tečajih za vzgojo živinozdravniških pomočnikov za prvo pomoč pri nezgodah in porodih. — Pisarniškim oficijalcem se imenuje Avgustin Selko, doslej oficijant pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani. — Dr. phil. Ana Schifferer vstopi kot volonterka v deželni muzej. — Definitivnost se prizna uslužbencem užitninskega zakupa Hrovatv, Jemcu in Zajcu.

Premeščenje. Glavni učitelj na tukajšnjem učiteljski Rudolfe Peerz, znan čitatel našega lista vsled njegovih številnih afer, je sedaj premeščen v Mies na Češkem. Z bogom!

Praški dnevnik »Union« je v svoji nedeljski številki priobčil članek »Etwas über slovenische Verhältnisse« izpod peresa ljubljanskega državnega poslanca dr. Vladimira Ravniharja. Zanimivi članek bomo ob priliki priobčili v slovenskem prevodu.

Za Legov spomenik. katerega postavi akad. društvo »Mlirija« v Pragi in katerega se namerava slovesno odkriti ob priliki praških sokolskih slavnosti, bodo pobirale naše požrtvovalne gospe in gospodične v Ljubljani. Žetli je, da občinstvo prijazno sprejme nabiralateljce, katerim je na čelu znana požrtvovalna gospodična Pipa dr. Tavčarjeva. — Prispevki se lahko oddajo tudi v našem uredništvu!

Graščini Thal in Plankenwarth pri Gradu, pri katerih se je gosp. dr. Hudnik zašpekuliral in s tem spravil »Glavno posojilnico« in sebe samega v nesrečo, sta bili včeraj ekskluzivno prodani. Sedanji lastnik je gozdar Hybaček. Dr. Hudnik je dal za graščini s posestvi vred 1.060.000 K, a je potem še investiral znatne svote, tako za žage 130.000 K. Drazili so se najprej posamični deli, potem pa tudi vsa posestva skupaj. Drazba je bila jako živahna. Končno je vsa posestva skupaj zdrazil zasebnik Albert Cerezwiczka z Dunaja za 506.020 K. Proti dražbi pa je bilo podanih več ugovorov, tako da bo najbrže razveljavljena in bo odrejena nova dražba.

»Slovenec« proti ljubljanskim pekarnam. Včerajšnji »Slovenec« napada mestno tržno nadzorstvo, ker ne dovoli, da bi lahko na trgu vsakdo prodal kruh in preste. Udomačila se je bila namreč navada, da so pekovski mojstri in tudi drugi neobtrtniki pekli blizu in daleč Ljubljane kruh in preste ter jih prodajali na ljubljanskem trgu, dočim so jih ljubljanski peki le gledali pri prodaji ter le po davke plačevali. Sedaj je tržno nadzorstvo, ravnojač se po tržnem redu, odpravilo s tega vse take škodljive domače pekov. Draginja se vsled tega prav nič ne poveča. Obratno, kvaliteta domačega kruha je neizmerno boljša kot na deželi pečene kruha, in le škodo so trpeli konsumenti, če so tiste zanikarne preste kupovali. »Slovenec« je seveda vsemeno, ker korarji za praznike niso jedli prest. Značilno pa je njegovo prijateljstvo do obrtnikov. Zlasti pekovski mojstri naj si preberejo včerajšnega »Slovenca«, da bodo videli, kako delajo klerikale proti njihovim koristim!

Odhod tukajšnjega 27. domobranskega gorskega polka v letno

štacije bode še ta mesec in sicer odide I. bataljon dne 20., II. pa dne 22. t. m. II. bataljon se v Ljubljano čez zimo več ne povrne, marveč bode stalno prezimoval v Gorici.

Koline za načelnika generalnega štaba. Kakor je znano, ima sedanji načelnik generalnega štaba Blaž Schemua bližnje sorodnike v Gorjah na Gorenjskem. Sorodniki so preprosti kmetiči. Bilo je ob času kolin, ko ima naše ljudstvo navado, da se posebno v tem času spominja sorodnikov, znancev in prijateljev. Tudi sorodniki gospoda načelnika generalnega štaba so imeli koline in povsem naravno je, da so se pri tej priliki spominjali tudi svojega visokega sorodnika na Dunaju. In nekega lepšega dne je bil dan na pošto obsežen zaboj, na katerem je bilo napisano »Koline in pecivo«. Naslov pa se je glasil takole: »Naj sprejme spoštovani general Blaž Schemua Kriegerministerium, Dunaj.« — Kako so »spoštovanemu generalu« tekline koline, ne vemo, mislimo pa, da je visokega gospoda naivna pozornost preprostega kmetiča-sorodnika iz Gorij prijetno presenetila in iznenadila.

Iz Podbrezja. Dne 10. aprila t. l. popoldne okrog pol 2. je nastal v Hlačanovi bajti v Podbrezjah iz neznanega vzroka požar. Nevarnost na pogorišču sosednih v bližini ležečih hiš, je bila velika, ker je razsajal močan vihar. V dobre trideset ure so prihitali na lice mesta gasilci iz Naklega pod vodstvom Antona Voglarja, in gasilci iz Dupljan pod vodstvom Karela Završnika z brizgalnicami in gasilnim orodjem. Edino tej bravurni naglici in po vzornemu redu izvršenim gašenju se imamo zahvaliti, da ni postala cela vas žrtev požara. Ta urna pomoč je tembolj hvalevredna, ker je bila večina gasilcev poprej na polju.

Elektro - Bioskop Bachmaier v Lattermanovem drevoredu ima še danes in jutri sedanjim zanimivi spored, ki vsebuje različne komične, poželjive in dramske slike. V soboto priredi podjetje nov spored, ki bo vseboval najnovejše aktualne slike najboljših kinematografskih družb.

Tekmovalno streljanje c. kr. gorskih krdel in srednješolcev v Ljubljani. Predpriprave za letošnje tekmovalno streljanje petih gorskih polkov so že v polnem tiru. Da se bode slavnost izvršila kar mogoče častno, bode k temu po svojih močeh pripomogla tudi mestna občina ljubljanska. Na vojaškem strelišču se pripravljajo vse varnostne priprave, signali itd. Tekmovalo se bode na Zlatorog, na nizko in obročno tarčo. (Tiefschuss und Kreisscheibe) Čujemo tudi, da bodo imeli srednješolci svoje tekmovalno streljanje na vojaškem strelišču dne 18. aprila popoldne, katerega se bode udeležilo 150 mladih strelcev, ki se za to že prav živo zanimajo. Pri tem streljanju bo igrala godba tukajšnjega c. kr. domobranskega polka. Za darila bo prispevalo domobransko poveljstvo, šole in dijaki sami. Ponk v streljanju so oskrbovali častniki tukajšnjega c. kr. 27. domobranskega pešpolka, kateri vodijo tudi arangement tekmovalnega streljanja. Vse kaže, da bodo te slavnosti vojaškega značaja zelo zanimive.

Velika noč pri Arherjevih. V Trnovu se je iz škofjeloškega okraja preselila vdova Marija Arher s svojim sinom h katerima se je tudi prišel iz Ljubljane izgnani tat Lovro Dermota. Za Veliko noč je to družbo obiskala delavka Ivana Istenič s svojo hčerjo in 16letnim sinom. Isteničeva je prinesla od doma moke, kave in kruha, za boljši prigrizek sta preskrbeli Dermota in Arhar. Ker jima je bilo po vilah na Večni poti dobro znano, sta jih na Veliki petek ponoči posetila in odnesla neki stranki kokoši, drugi pa lepega kunca in kokoši. Vse to sta prinesla domov, kjer so priredili potem skupno pojedino. Preskrbljeno je bilo tudi z vinom in žganjem. Po ovadbi je tudi policija to veselo družbo posetila ter Dermoto in Arherja aretirala in izročila sodišču.

Na prepovedani poti. V torek popoldne je prišel delavec Jernej Šešek iz Vodice iskat dela k Gruberjevemu prekopu. Ker je šel po prepovedani poti, ga je delavec Viljem Gregorič svaril. To pa je dalo povod, da se je nekoliko opti Šešek začel s Gregoričem prepirati in ga je pri tem sunil z žepnim nožem v obraz in desno ramo. Gregorič pa je zagrabil lopato in nasprotnika dvakrat udaril po levi strani ter ga tudi telesno poškodoval. Konec tepežu je napravil stražnik s tem, da je Šeška odpeljal v zapor.

Ogrožen mojster. Včeraj sta se bila nek delavec in njegov mojster, parketni pokladalec, nekaj sporekla. Pri sporenkanju je delavec zgrabil za kladivo in naskočil svojega mojstra, nakar sta mojstru prišlo na pomoč dva druga pomočnika in nasilneža z neko desko nekoliko »birmala« po glavi. Poklicani stražnik je silitno aretoval.

Nesreča. Ko so danes jutraj kopal delavci pod Grubarjevo cesto zemljo, se je ta zrušila in do glave podsula 19letnega dinarja Jožeta Miljančiča, rodno iz Štefanijev v Medmurgju, kateri je zadobil take telesne poškodbe, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnico.

Plinovko za tarčo si je včeraj popoldne izbral na Bregu šletni deček ter jo je toliko časa obmetaval s kamenjem, da jo je razbil.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 25 macedoncev in 8 Hrvatov, 25 Hrvatov je šlo v Heb, 40 Lahov pa v Kočevje. 300 Lahov se je odpeljalo s posebnim vlakom v Budimpešto, 300 pa na Dunaj in Dunajsko Novo mesto.

Izgubil je dijak Ivan Hrašovec denarnico z manjšo vsoto denarja. — Gdčna. Ana Medičeva je izgubila zlato zapestnico. — Gosnod Drago Grum je izgubil zlat za 20 K.

Klic po življenski sreči. »Krasna senzacijska drama tvrdke Nordisk-film Co. predvaja se samo še danes v kinematografu »Ideal«. Krasna scenarija čiste, krasne slike. — Jutri priljubljeni specialni večer s krasno dramo »Strah pušave«.

Razne stvari.

* Bančni ravnatelj ustreljen. Iz Bara poročajo, da je neki agent četinske policije ustrelil ravnatelja tukajšnje banke, Kukčevića. Baje je umor političen.

* Povodenj v Ameriki. Memphis, 10. aprila. Glavni jezek reke Mississippi pri Goldenlake v Arkanzasu je razrušen. Boje se, da bo kakih 25 kraljev poplavljenih. Ogrožene kraje so telefonično opozorili na nevarnost.

* Železniška nezgoda. Mosbach, 10. aprila. Včeraj popoldne je skočil na železnici Mosbach-Mudau vlak s tira. Lokomotiva in dva vozova sta se prevrnila. Kurjač je bil ubit, strojevodja smrtonesvarno ranjen, deset do 15 oseb je bilo lahko ranjenih.

* Fotografiranje potom brzojava. Berolin, 10. aprila. Včeraj ponoči se je prvič posrečilo brzojavno poslati sliko iz Berolina v Monte Carlo, torej v daljavo 1500 kilometrov. Brzojavili so sliko monakovskega kneza. Poskus se je popolnoma posrečil.

* Grozodejstva apašev. Pariz, 10. aprila. V Chalons sur Saone in okolici je bilo izvršenih več zločinov, ki so jih najbrže izvršili apaši. Nekega delavca so umorili ter ga vrgli v kanal. Včeraj so potegnili iz kanala truplo nekega drugega moža, ki je bil tudi oropan in zadavljen. Pred par dnevi so našli tudi neko, na ta način umorjeno osebo.

* Zopet proces Tosellijevke. Florenca, 10. aprila. Včeraj se je vršil pred tukajšnjim sodiščem proces, ki ga je naprila Tosellijevka proti svojemu soprogu, da ji izroči otroka tega zakona. Tosellijevka je propadla in sodišče je priznalo otroka očetu. Toselli je predložil neko pismo svoje žene v katerem pravi ta, da bi bilo dobro, kupiti za otroka pasji bič. Predložil je tudi zdravniško izpričevalo, da se je otrokovo zdravje izdatno izboljšalo, odkar je v očetovi oskrbi.

* Nesreča na Nilu. Berolin, 10. aprila. O nezgodi parnika »Aslan« poročajo še iz Kahirje: Ker so predvčerajšnjem slavili orientalsko pomladansko slavlje, so bili vsi zabavni parnik je vozil 300 oseb. Mnogo so jih »Aslan« je imel par sto oseb, večino domačinov, na krovu. Ob pol 7 zvečer je zadel parnik ob neki drug parnik. V par minutah se je potopil. Kakih 200 oseb so rešili. Število mrtvih še ni natančno znano. Govore, da je ponesrečilo 50 do 150 izletnikov. — Kahirja, 9. aprila. Potopljeni apnik je vozil 300 oseb. Mnogo so jih rešili drugi parniki in čolni. 17 trupel so potegnili iz vode. Poročajo, da se je potopilo le kakih 5 izletnikov.

Telefonska in brzojavna poročila.

Prof. dr. J. Sket — umrl.

Celovec, 11. aprila. Profesor dr. Jakob Sket, vladni svetnik in ravnatelj »Družbe sv. Mohorja« je danes umrl. Pogreb bo v soboto popoldne ob 3. Pokojnik je bil eden najzaslužnejših koroških rodoljubov, ki je bil neumorno delaven zlasti na kulturnem in književnem polju.

Vseslovenska časninarska zveza proti preganjanju časopisja na Hrvaškem.

Praga, 11. aprila. Odbor »Vseslovenske časninarske zveze« v Pragi kot osrednja stanovska organizacija izraža svoje najtoplejšše simpatije tovarišem na Hrvaškem in v Slavoniji v težkem njihovem položaju vzpričo absolutizma, ki ne sa-

mo onemogočuje svobodno izražanje mnenja, marveč celo saša s pomočjo preventivne cenzure naravnost uničiti ves neodvisni tisk v deželi.

Protestujemo proti temu novemu atentatu na tiskovno svobodo, a na temelju zgodovine verujemo trdno, da ne bo nobeno nasilstvo zlomilo pravičnega odpora naroda, v čigar službi se nahaja preganjano časopisje, kateremu iz globia svojega srca kličemo: Naj živi svoboda tiska!

Dalmatinske železnice. — Kranjska meja - Ogulin - Lika.

Budimpešta, 11. aprila. V političnih krogih se zatrjuje, da so pogajanja vlade z bankami in skupnim finančnim ministrom glede dalmatinskih železnic že končana. Gradnja železnice kranjska meja-Ogulin-Lika se bo že v najkrajšem času začela. Cesar je pogodbo z bančnim konsorcijem baje že odobril. Da se izogne ogrska vlada tudi parlamentarnim težkočam, je pogodbo sklenila uprava ogrskih državnih železnic kot protokolirana trgovska firma in ne vlada. Celotni stroški so definitivno proračunjeni na 98 in pol milijonov kron. Peštanska komercialna banka je dela že oddala podjetništvu Schifferer.

Lokalne železnice.

Dunaj, 11. aprila. V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da namerava vlada koncem maja predložiti državnemu zboru novo predlogo glede lokalnih železnic. Skupni stroški so v programu proračunani na 200 milijonov kron. Vlada pa hoče ustvariti junktim med zvišanjem davkov in izvršitvijo te predloge. Predloga za južne dežele je že izdelana, glede severnih dežel se vrše še pogajanja.

Manifest hrvaških časnika. — Apel na inozemstvo. — Komisar in časopisje.

Zagreb, 11. aprila. Hrvaški časniki so sklenili na svoji včerajšnji glavni skupščini memorandum na vse časninarske korporacije monarhije in inozemstva, v katerem razložijo tem korporacijam vse nepravilike na Hrvaškem. V memorandumu omenjajo tudi težko moralno in materialno škodo, ki jo trpe hrvaški časopisi pod sedanjim režimom ter zahtevajo od svojih tovarišev moralne podpore, zaeno pa izrekajo toplo zahvalo listom in kolegom, ki so kolegialno upoštevali težke razmere na Hrvaškem in se obžalovanjem konstatirajo, da se je dal en del dunajskih in budimpeštanskih listov zavesti v napačno presojanje hrvaških razmer ter se na ta način pregrešil nad časninarsko solidarnostjo.

Budimpešta, 11. aprila. Zagrebški korespondent ogrskega lista »Est« je vprašal kraljevega komisarja za njegovo mnenje o nameravanem manifestu hrvaških časnika-jev na inozemstvo. Komisar je baje odgovoril: »Zdi se mi nespodobno in neoportuno, da se obračajo časniki na inozemstvo. Nikjer in nikdar nisem ovirol svobodnega izražanja mnenja in sem hotel ie ohraniti mir in red. Inozemstvo pa se v hrvaške zadeve ne bo vmešavalo!« Banski svetnik Avrelj Fodrotzy je odgovoril na vprašanje, kako dolgo misli, da bo trajal na Hrvaškem komisarjat: »Upajmo, da se zelo dolgo! Pri nas je mogoče doseči rezultate samo na ta način.«

Zader, 11. aprila. Vsi dalmatinski listi so bili zaradi poročil iz Zagreba včeraj zaplenjeni.

Dunaj, 11. aprila. »Bosniške Correspondenz« poroča: Z ozirom na hrvaške razmere se je med jugoslovanskimi strankami zopet pojavila misel enotnega postopanja vseh jugoslovanskih poslancev v parlamentu. Dne 17. t. m. se prično pogajanja, ki bi omogočila nekako interesno združenje vseh jugoslovanskih poslancev v parlamentu.

Dunaj, 11. aprila. Začetkom parlamentarne seje se bodo vse slovenske stranke posvečevale o načinu skupnega postopanja zaradi razmer na Hrvaškem. Stranke hočejo vložiti nujni predlog, ki pa bi imel le tedaj učinek, če se posreči odstraniti vse one nujne predloge, ki so že vloženi, ki jih je nad 20. Najprej se bodo vršila pogajanja s posameznimi predlagatelji, da odtegnejo svoje nujne predloge.

Ogrska delegacija.

Budimpešta, 11. aprila. Danes popoldne se vrši ministrski svet, ki se bo bavil z delegacijskim zasedanjem in splošno parlamentarno situacijo. Ministrski predsednik Khuen pride koncem tedna na Dunaj. Kossuthova in Justhova stranka sta odločeni, da nadaljujeta obstrukcijo. Ogrski ministrski svet stoji glede delegacijskega zasedanja na stališču, da naj se za enkrat ne obravnava definitivni proračun, marveč podaljša samo provizorijski Delegacijski bodo skoro gotovo sklicane 22. t. m.

Krščansko socijalni razbijači.

Dunaj, 11. aprila. V XVIII. okraju so zborovali snoči pristaši napredne stranke zaradi dunajskih občinskih volitev. V lokal so udri krščanski socijalci na čelu jim več magistratnih uradnikov. Razvil se je hud pretep s steklenicami, stoli in palicami. Končno je policija zasedla dvorano.

Novi romunski kabinet.

Bukarešta, 11. aprila. Ministrski predsednik Carp, notranji minister Margiloman, vojni minister Filipescu in minister za javna dela Vrancea so podali svoje demisijo, ki jo je kralj sprejel. Novo ministrstvo se je sestavilo sledeče: Tita Majorescu, ministrski predsednik in zunanji minister, Arion nauk in provizorično notranje, Rosetti finance, general Argetojanu vojna, Pangratti javna dela, Lahovary domene, Nenizescu trgovina, Cantacuzeno justica.

Vseučiliščniki na potovanju.

Budimpešta, 11. aprila. Nad 200 vseučiliških dijakov s 30 profesorji je prišlo z Dunaja sem in obišče Blatno jezero, Reko in Quarnerske otoke.

Dunaj, 11. aprila. Pet profesorjev belgradske trgovske akademije s 50 dijaki je prišlo na Dunaj, da prouči dunajske trgovske razmere. Prihodnje leto pridejo zopet na Dunaj in obiščejo tudi Prago.

Zaroka v srbski kraljevski hiši.

Dunaj, 11. aprila. »Reichspost« prinaša brzojavko iz Zagreba, da se zaroči v najkrajšem času prestolonaslednik Aleksander s hčerko ruskega carja Nikolaja II., s Tatjano.

Velika kneginja umrla.

Stuttgart, 11. aprila. Konstantinova Wirtenberska, ruska velika kneginja, je danes zjutraj umrla. Odstop nemškega državnega tajnika.

Berolin, 11. aprila. »Germania« organ centruma, vzdržuje vest, da v najkrajšem času odstopi nemški državni tajnik Kiderlen-Wächter. Njegov naslednik bo poslanik Bernstorff.

Francoski proračun.

Pariz, 11. aprila. Ministrski svet je odobril proračunski načrt za leto 1913. Izdatki znašajo 4665 milijonov frankov ter so nasproti letu 1912 večji za približno 176 milijonov, od katerih odpade 80 milijonov na obrambo in 26 milijonov na socijalne zadeve. Izdatki so s prejemki v popolnem ravnovesju in zlasti pokrivajo večje izdatke prihodnjega leta predbitki proračuna iz prejšnjih let.

Zrakoplovna tekma Peking-Pariz.

Pariz, 11. aprila. »Matin« razpisuje 300.000 frankov nagrade za zrakoplovno tekmo Peking-Pariz. Ruta gre Peking - Charbin - Irkutsk - Tomsk - Moskva - Varšava - Dunaj - Trst - Benetke - Genova - Marselj - Lion - Pariz. Prvo darilo znaša 155.000 frankov.

Novi italijanske čete v Tripolisu.

Rim, 11. aprila. Vest, da je italijanska vojna uprava dala izkreirati v Tripolitanijski nove čete, je vzbudila v Rimu velikansko senzacijo. Listi prireajo posebne izdaje in zvečer so se vršile ovacije za armado. Splošno se trdi, da pomeni to dejstvo odločilen preobrat v vojni. »Giornale d'Italia« poroča, da prodira močna italijanska četa iz Zuaire v Zauruz.

Rim, 11. aprila. Papež je odlikoval nekega vojaka, ki je znan zaradi svojega klerikalnega mišljenja in se je bojeval v Tripolitanijski, s papeško vojno zaslužno medaljo.

Društvena naznanila.

Za »Domovino«. 11. maja 1912 priredi akad. fer. društvo »Sava« s sodelovanjem ljubljanskih dam veliko dobrodelno veselico in prid dijaški kuhinji društva »Domovine«. Prireditve se bo vršila v največjem obsegu v vsem Narodnem domu. V soboto, dne 13. t. m. ima ves damski odsek ob 4. popoldne v Narodni kavarni se-stanek, da se urede pripravljajna dela.

Darila »Mladiki«. V zadnjem času so vzgojevalnemu in naobraženemu društvu »Mladiki« podarili: Veletržec R. Kollmann 572 K 78 v; tovarna P. Majdič večjo zbirko kuhinjske posode; ga. Mayerjeva, graščakinja na Lozah, 10 K; Stefan Klun v Ljubljani 10 K; lie. nadz. dama Marija Wessnerjeva vodstveno nagrado 200 kron in prispevek k učilom na društveni šoli v znesku 114 K; veletržec I. Jelačin 8 K, graščak J. Mazelle 10 K; posojilnica v Konjicah 50 K; neimenovan dobrotnik 500 K; c. k. notar Hudovernik ekspenzar v znesku 115 K 8 v. — Prav lepa hvala! Naj bi našli obilo posnemalcev. »Mladika« je zelo važno in koristno vzgojevalno društvo in potrebuje vseljne gmotne podpore, ker se ji je bojeval s velikimi gmotnimi težkočami.

Ruški kružek v Ljubljani priredil v petek, dne 12. aprila v mali dvorani »Mestnega doma« društveno predavanje. Naslov: Lamanosov in ruska literatura 18. veka. Predava gosp. dr. Ivan Lah. Začetek ob 7. ure. Vabljeni so društveni člani, učenci in gostje.

Panamski prekop. Društvo inženirjev v Ljubljani je priredilo včeraj v muzejski predavalnici jako zanimivo predavanje, in sicer je predaval inženir gosp. Josip Pavlin o gradbi svetovnega Panamskega prekopa. Gospod predavatelj je bil sam delj časa na lici mesta, kjer je natančno preštudiral celo ogromno delo in si napravil tudi več fotografiranih slik, katere je pokazal včeraj za skoptične slike v pojasnilo predavanja. Predno je prešel gosp. predavatelj k gradbi sami, je podal kratko sliko dežele Panama in predgovorino prekopa. Leta 1876. se je ustanovila v Parizu prva družba za napravo prekopa in leta 1879. so začeli Francozi graditi Panamski prekop. Družba, ki je izdala panamske akcije, je pričela delo z osnovnim kapitalom 300 milijonov frankov. Toda družba je prišla vsled raznih stavbnih ovir, največ pa vsled slabe gospodarstva v bankrot. Primanjkljaj je znašal okroglo milijardo kron. Francozi so sledile Zedinjene države v Ameriki, ki so kupile od francoske družbe delo in stroje za 40 milijonov dolarjev in od republike Paname kanalsko zono z vsemi lastninskimi pravicami. Začeli so graditi prekop z zatvornicami. Dolžina prekopa znaša 80 1/2 km, v kateri dolžini sta vsota tudi oba dela v oceanih, kjer je voda preplutva. Širina prekopa znaša od 305 m do 91 1/2 m, globčina pa od 12 1/2 do 26 m. Celotna razlika gladin znaša 26 m, stroški pa so bili proračunjeni prvotno na 1 milijardo 875 milijonov kron. Vrhovno stavbo vodstvo, ki obstoja iz 7 članov, ima sedež v Anconini v Colodo. Celo proga je razdeljena v tri delavne divize. Nato je prešel govornik k obrisi posameznih del, ki je bil posebno za strokovnjake, jako zanimiv. Opisal je tudi tamošnje delavske razmere, pri čemer je omenil, da dela tam tudi približno 300 Slovencev. Kraševcev. Končno omeni govornik svetovni pomen Panamskega prekopa, ki se, kakor je določeno, slovesno odpre dne 1. januarja 1915, naka je bilo predavanje zaključeno. G. predavatelj je žel za svoja izborna, natančna in temeljita izvajanja, govornik je nevdzdržema več kot poldrugo vso vsostransko priznanje.

Gledališko društvo na Jesenicah vprizori v nedeljo dne 14. t. m. ob 8. zvečer najnovejšo Etbini Kristanovo dramo »Tovarna«, ki se je pred kratkim vprizorila na deželni gledališču v Ljubljani z velikim uspehom. Igra je vzeta iz življenja uspešnih delavcev in zato jako prikladna za Jesenice. Opozorjamo tudi, da je igra spisal slovenski dramatik gosp. Etbini Kristan.

Prosveta.

Koncert »Pevske župe za Ljubljano in okolico« dne 13. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma. Dve odlični skladbi za moški zbor sta na sporedu. »Spak« besede g. A. Askerca je ribiška bajka, katero je pesnik povedal star ribič Tomaž Šverca iz Barčolj. Ob jutranjem svitu gre Tomaž, ribič, vesel s tovariši na ribji lov. Dvakrat vrže sak v morje — a zaman. »Kaj nič ni — zopet nič?« ga nagajivo vprašujejo tovariši. »To mi nagaja sam hudič«, jim odvrne Tomaž in spusti v tretjič sak v globino. Vzdigne sak — sedaj je pa težak. Kaj dvigne? Kozla črnega, rogatega, kosmatega, bradatega! Črnogled kozel se Tomažu reži — žare se mu oči. . . . Tomaž se prestrasi, prekriža se — in črni kozel, — spak — sam vrag zopet skoči v morje. »Spaka« je uglasbil g. prof. Foerster. Z pravo umetniško spretnostjo nam s kratkimi, a zelo zanimivimi glasbenimi potezami slika vselega Tomaža, ki gre ob jutranji zarji na ribji lov — spuščanje in dviganje saka — njegovo jezo, ker mu sam hudič nagaja: začudenje ko tretjič dvigne sak in vjame črnega kozla (mesto rib) opis te pošasti, strah Tomažev, ki se prekriža, da se zopet znebi vraga. Učinkovita skladba, ki je mestoma kočljiva in jako težka, se na tem koncertu prvič poje v Ljubljani in menda sploh. Adamičeva skladba »Francica«, katero je že pred leti enkrat pela Glasb. Matica je glasbeno izrazovitega, krepkega značaja in se poslušalcu zelo priljublja. Franičin ljubi se vrne z vojske in pride k njej, ki je vsled žalosti zbolela, a tačas, ko vidi zopet pred seboj ljubega mu skoči na prsi, ga objame in je zopet zdrava. »Slavec«, ki nastopi s tako odličnimi skladbami, zopet dokaže, da resno deluje na našem pevskem polju. Vstopnice za koncert se dobivajo pri zlatarju g. L. Černetu v

Wolfovi ulici. — Po koncertu igra v dvorani še dalje Slov. Filharmonija.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pastoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gospoda dr. Moskova Lovec.

Gospod J. Serravallo Trst.

Ko smo porabili približno petnajst buteljč Vašega Serravallovega kina - vina z železom, nekaj jaz sam, nekaj moji klienti, nimam dovolj besed, da pohvalim dobre uspehe, ki sem jih dosegel pri šibkih bolnikih in malokrvnih vsled malarije.

Lovec, 13. oktobra 1908.

Dr. Moskov.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-3 Škodski železniški tisk 30-70 mm

april	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
10.	2. pop. 724.8 9. zv. 727.0	7-1	sr. jvzh. oblaki		
11.	7. zv. 729.0	0-6	sl. sever jasno		

Srednja večerajšnja temperatura 4.2°, norm. 8.7° Padavina v 24 urah 0.0 mm.

+
Josipina šaklje roj. Margelj naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš najvse ljubljani soproj, odnosno brat in svak, gospod
Janko Suklje
c. kr. orož. stražmešter v p. in vratar mesice jubi. uboštice
danes, v sredo popoldne ob 5., po kratki mučni bolezn, previden s svetostajstvi, v 48. letu starosti preminul.
Pogreb nepozabnega rajnika bo v petek, 12. aprila ob 4. popoldne iz dežne bolnice na pokopališče k Sv. Križu
LJUBLJANA, 10. aprila 1912.

Molarno kolo

(Laurin & Klement) 3 1/2 HP s priklonim vozom, rahljeno, zelo dobro ideče se po ceni proda na Prisojni ul. 1, III. nadstropje levo.

Stalni krojevni agent
zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavi s stalno plačo za prodajanje dovoljenih: srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod: „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Pozor!

V nedeljo, 14. aprila 1912 ob 2. uri popoldne se bode prostovoljno prodajalo več parcel lepih **travnikov** v **Mestnem logu**

takoj čez most pri mlinici na desno ob Malem grabnu Kdor želi kaj kupiti, se mu nudi ugodna prilika.

Zbirališče: pošilna Zabukovec (pri Koscu)
Josip Plankar.

Zahvala.

Ker se za mnoga mnoga voščila ki moji 80-letnici deloma zaradi velikega njih števila, še bolj pa zaradi mučnih bolezni v nogah ne morem zahvaliti neposredno, mi bodi dovoljeno, da tem potom izrečem najpresrečnejšo, najvda-nejšo zahvalo vsem onim, ki so me tako zelo razveselili s svojo pozornostjo in vsem, ki so me počastili s svojimi pozdravi.

V LJUBLJANI, 9. IV. 1912.

Fran Doberlet st.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.

Izprašani kurjač in ključavničar

1866 služba. — Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe pod naslov: „J. V.“ v. p. škola, Križevac, Hrvaška.

Izvežbana šivilja

1377 z deželo, se takoj sprejme v meštansko družino.

Pogoj: ljubezen do otrok.

Ponudbe pod „Izvežbana šivilja“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

UGODEN
je nakup ur vseh vrst pri
Prvi tvornici ur
Jan Konrad c. kr. dvorni dobavitelj
Most št. 1172 (Češko),
ki s 3 letno pisarno garancijo razpošilja
nikljaste žepne ure že po K 4 — boljše
K 5 —, nikljaste budilke po K 250, kuhinjske ure po K 3 —, ure s kukavico po K 680. ure na nihalo po K 850.
Glavni katalog na zahtevanje vsakomur grafi in franke.

Strojepisca

ki bi, če možno, na lastnem stroju prepisaval za tisk namenjene znanstvene razprave, išče „društvo zdravnikov“.

Ponudbe obratno dr. Blei-1304
welsn, Kongresni trg št. 15

Vabilo na redni občni zbor „Savinjske posojilnice“ v Žalcu

ki se vrši
dne 19. t. m. ob 3. uri popoldne v posojilniški pisarni.

DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva in nadzorstva
2. Odobrenje računskega zaključka
3. Razdelitev čistega dobička
4. Sprememba pravil
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ravnateljstvo.

Štedilniki Triumph

Tvornice Triumph, dr. z om. z.
Wels, Gor. Avstr. 1813
Katalogi zastojni in poštne prosto.

Združeni čevljarji v Ljubljani v likvidaciji.

Vabilo na izredni občni zbor

ki se vrši
v torek 16. aprila ob 8. zvečer v gostilni g. Zabukovca, Breg 1.

DNEVNI RED:
1. Poročilo.
2. Čitanje zapisnika zadnjega izrednega občnega zbora.
3. Volitev nadomestnih likvidatorjev.
4. Raznotherosti.

1321 **Likvidacijski odbor.**

„SLAVIJA“

... vzajemne zavarovalne banke v Pragi. ...
Rezervni fond K 53.750.283-24. — Ispolneno odškodnino in kapitalije K 113.300.003-61.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa posojila daje
čigaj pisarne so v
astne bančnej hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

Stanovanje

v visokem pritličju s 3 sobami in pripetki ter z uporabo vrta, se odda takoj. Domobranska cesta št. 7. 1310

Resna ženitna ponudba.

Dobrosrčen, zelo soliden, mlad in izobražen trgovec, posestnik, simpatične vnajosti, srednje visok, se želi seznaniti z domačo vzgojeno, mirno, zdravo gospičo ljudomilnega srca iz brezmadežne preteklosti. — Navesti prosim starost, visokost, date, ki se rabi za povzdig podjetij, in če ima gospiča veselje do trgovine. — Resne ponudbe s sliko pod »Tiha sreča« — maj 912 na upravo »Slov. Naroda« do 22. aprila.

Zadeva je strogo tajna, zato anonim. ne vpoštevam.

„Lastni dom“

registrirana kreditna in stavbna zadruga z omejeno zaščito v Trzinu na Gorenjskem

vabi svoje člane na VII. red. občni zbor

ki se bo vrši
v nedeljo, 21. aprila 1912 ob pol 2. uri popoldne v gostilni pri Slugi v Trzinu.

DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za upravo leto 1911.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Podelitev odveze načelstvu.
5. Volitev članov v načelstvo in nadzorstvo (§§ 29. in 43.)
6. Slučajnosti (§ 59.)

Ako bi ta občni zbor ne bil sklenjen, se vrši drugi občni zbor ob 2. uri popoldne istega dne (§ 60.)

Načelstvo.

1316

Lekarnarja A. THIERRYJA BALZAM

Edino pristno z zeleno znamo kot varstveno znamko.
Vsko popačenje, ponaredba in razpečevanje drugoga balzama s smotno podobnimi znamenji se kazensko sodno zasleduje. Zanesljivega zdravilnega učinka pri kašlju, izcedku, hripavosti, kratju v požirniku, prsnim bolečinam, pri influenci, ščelodnih boleznih, nomanjkanju sili, slabem prebavljanju, sagatenju, gorečici, ščelodnim krčem, napenjanju, koliki, zobobolu in ustnim boleznim, tiganju po udih, opeklinam, ispuščanju ind. 12-3 ali 6/11, ali I specialna steklenica K 5-60.
Lekarnarja A. THIERRYJA
edino pristno
centifolijsko mazilo
Zanesljivo najgostovejšega zdravilnega učinka pri se tako starih ranah, oteklinah ranitvah, vnetjih, gnojivah, bulah, ozeblinah, kurjih ocesih, žuljih; odstrani iz trupla vse tuje tvarine in dela celo boleče operacije nepotrebne. 2 škaljici stane K 3-00.
Dobiva se v lekarni pri „Angolu varhu“ ADOLF THIERRY v Predgradi pri ROGATCU.
Dolje po skoro vseh večjih lekarnah. Na debelo v trgovinah za medicinske droge. 1222

Razglas.

Na sedemrazredni ljudski šoli v Spodnji Šiški oddala se bodo

slikarska, plesarska in pečarska dela ter nabava okenskih zaves

potom javne pismene ponudbenke razprave.

Ponudbe, katerim je priložiti 5% vadija je vložiti do 20. aprila t. l. opoldne v šolovedjovi pisarni v Sp. Šiški, kjer so na ogled tudi oddajni pogoji.

Krajni šolski svet v Spodnji Šiški,

dne 10. aprila 1912. **Al. Zajc, predsednik.**

Dražba zemljišča.

Dne 24. aprila 1912 ob 1/11. uri dopoldne vršila se bo pri c. kr. okrajnem sodišču v Sevnici v sobi št. 8 dražba zemljišča vl. št. 211 k. o. Rajhenburg spadajočega v konkurs po Leopoldu pl. Rainhofen. Zemljišče, ki bode prišlo na dražbo, je cenjeno na 1600 kron. Najmanjša ponudba znaša 1066 kron 66 vin.

Dražbene pogoje in zemljišča se tičeče listine kupci lahko pregledajo pri c. kr. okrajnem sodišču v Sevnici ali pa pri upravniku mase dr. Fritzu. Zangerju v Celju. Upravnik mase je pripravljen, pojasniti tudi pisмено dati. Parcela, ki pride na dražbo je sredi trga Rajhenburg ležeč lep vrt, ki se prav posebno lahko porabi za stavbišče.

Interesente se torej vabijo, da se dražbe prav polnoštevilno udeležijo

Sedlarskega pomočnika

veščega dela za težko vožnjo

sprejemem takoj.

Sprejme se tudi, če ni še popolnoma zmožen. Glavne dele izdelujem sam. 1293 **Franco Vičič,** sedlar v Zagorju pri St. Petru.

Kavarna „Merkur“

je vsak dan 4302

vso noč odprta.

M. V. Izlakar.

Lepo

stanovanje

s tremi sobami

se odda takoj.

Izve se pri

J. J. Naglas, Turjaški trg 7.

POZORI! POZORI!

Naznanjam cenj. damam tu in na deželi, da prodajam do 8. maja vse blago, nahajajoče se v moji trgovini in sicer

slamnike, otroške kapice, športne kape kakor tudi vse potrebščine za modistke zaradi preselitve po globoko znižani ceni.

Opozarjam obenem cenj. dame, da bodem moj salon znatno povečala in se bode nahajal od 8. maja nadalje na **Starem trgu št. 21.**

Minka Horvat, modistinja.

843

Nizke cene!

Novosti sukna za moške in modnega blaga za damske obleke!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN.

Ljubljana,
Sriharjeva ulica 4.

&

Vseore zavarovan.

Telefon šte. 16.

Leta 1837. ustanovljena delniška družba

427

Telefon šte. 16.

KRANJSKA STAVBINSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

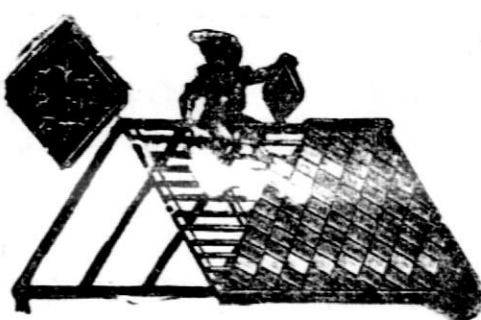
Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenene cementa, oddajam **cementne strešnike**

(z zarezo in brez zareze) po znižani ceni.

Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti drugovrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo. 1178

Ivan Jelačin, Ljubljana.

Proda se pod Rožnikom

Vila št. 264

za 13.000 K. — Več ravnotam.

BLUZE,

krila, kostume, plašče, pe-
rine, predpasnike,

otroške oblekice

plaščke, klobučke, havbice, čepice,

higijenične potrebščine za novorojenčke

in vsako modno blago pošilja na izbiro

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg št. 9.

?	T	?
T	U	P
?	P	?

Vabilo na

XVIII. redni občni zbor

Posojilnice za II. Bistrski okraj.

registrirana zadruga z neom. zavezo v Trnovem,
ki se bo vršil

v nedeljo, dne 21. aprila 1912

ob 2. uri popoldne v posojilničnih uradnih

prostorih v Trnovem s sledečim

dnevni redom:

1. Prememba pravil.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo in nasveti nadzorstva.
4. Odobritev letnega računa za l. 1911.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Opomba: Ako ob 2. uri pop. občni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se v smislu § 35. zadrugnih pravil pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sklepa brezpogojno.

1314

Načelstvo.

Na debelo in drobno

po nizkih cenah priporočam svojo

bogato založeno 27

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

354 **Devocionalije**
in vse vrste blago za božja peta.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

Nizozemska zavarovalna družba za življenje.

Ravnateljstvo: Dunaj I., Aspernplatz I

se priporoča za sklepanje zavarovanj za življenje, rente, doto, za zavarovanja za čas vojaške službe po najugodnejših pogojih ter najnižjih premijah.

Zavarovana glavica koncem leta 1910 oti 375 milijonov. — Rezerve koncem leta 1910 okoli 112 milijonov.

Gener. zastopstvo za Stajersko in Kranjsko v Gradcu I., Schmiedgasse 40, kjer s rogo reelni, delavni sodrukniki vsak čas dobe dobre službe.

Generalni zastopnik gospod

611

Ciril Globočnik v Ljubljani, Elizabetna cesta 4.

Št. 559.

Razglas.

1306

Dne 27. aprila 1912 bo v Jelšanah novovpeljani

živinski in kramarski semenj

Ta semenj bode posebno ugoden za kramarje, ker se vrši dne 29. aprila tu v II. Bistrici semenj in znaša oddaljenost Jelšane—II. Bistrica komaj uro ho

Županstvo občine Jelšane

dne 9. aprila 1912.

Župan: I. Vale

Št. 865

127

Razpis šolske stavbe.

Radi oddaje zgradbe nove enorazredne ljudske šole v Terbiji, občina Oslica, vršila se bode

dne 2. majnika 1912

ob 11. uri popoldne na licu mesta v Terbiji ustmena manjševalna dražba.

Skupni stroški proračunjeni so na 29.150 K in je pred dražbo položiti vadij v znesku 1460 K, ki ga bo po sprejetju ponudbe popolniti v svrhu kavcije na 10%, izdružene svote.

Do pričetka dražbe se polože tudi lahko na podpisani krajni šolski svet pisane ponudbe, v katerih je navesti morebitni popust ali naplació v odstotkih od proračunjene svote v številkah in besedah. Tem pisnim ponudbam je priložiti vadij.

Kot vadij se sprejemajo poleg gotovega denarja avstrijski državni papirji, vložne knjižice hranilnic osnovanih po hranilničnem pravilniku iz l. 1844, in rentne knjižice c. kr. poštne hranilnice. Stavba se bode oddala le enemu podjetniku, ki jo bode moral tekom leta 1912 spraviti pod streho, do konca julija 1913 pa popolnoma izvršiti.

Načrti, troškovnik, pogoji in drugi pripomočki so na vpogled v pisarni stavbenega oddelka c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju, kateremu bode porverjeno vrhovno nadzorstvo cele stavbe.

Krajnemu šolskemu svetu pristojna pravica oddati stavbo s pridržkom potrdila od strani c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju, kakor mu je volja, ne glede na visokost ponudbe.

Krajni šolski svet v Terbiji,

dne 3. mal. travna 1912.

Konfekcijska trgovina

A. Lukič

Ljubljana, Pred škofijo šte. 19

priporoča svojo veliko zalogo spomladnih kostumov, plaščev in kril za dame

in deklice v najnovejšem kroju in barvah. — Velika zaloga modnih oblek in

ovršnikov za gospode in dečke. —

Cene primarno najnižje. Postrežba strogo solidna.

Za poletno sezijo

priporoča

„Angleško skladišče obiek“

:: O. Bernatovič ::

Ljubljana — Mestni trg šte. 5 — Ljubljana

svojo velikansko izbiro kostumov, lahkih plaščev iz blaga, prašnih plaščev iz listra ter sulnatih plaščev za dame vseh najnovejših barv. Najmodernejše

:: obleke, klobuke in slamnike ::

za gospode in dečke po priznani nizkih in solidnih cenah.